

Mali i Zi / Crna Gora
Komuna e Tuzit / Opština Tuzi

Kryetari i Komunës
Pedsjednik Opštine
Nr./Br. 01-041/24-2119/1

Kruga Tuz nr. 1 , nr. 44
Ulica Tuzi br.1 , br. 44

+382 20 875 167
kryetari@tuzi.org.me
Tuz – Tuzi, 04.04.2024. godine

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI

n/r g-dinu Fadil Kajoshaj – pedsjedniku

PREDMET: Dostava Predloga Odluke

NAPOMENA: Uvrstiti u dnevni red po hitnom postupku

PODNOŠILAC PREDMETA: Pedsjednik Opštine

Poštovani,

Na osnovu člana 114 Poslovnika o radu Skupštine opštine Tuzi („Službeni list Crne Gore – opštinski propisi” br. 29/19) u prilogu Vam dostavljam:

- **Predlog Zaključka o usvajanju izvještaja o sprovođenju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi 2021-2026 za 2023.godinu.**

Za predstavnika predlagača koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja ovog materijala određuje se Emin Haxhi, koordinator za izradu Strateškog plana.

KUVENDIT TË KOMUNËS SË TUZIT

n/d Z. Fadil Kajoshaj – Kryetar

LËNDA: Dorëzimi i Propozimit të Vendimit

VËREJTJE: Të përfshihet në rendin e ditës me procedurë urgjente

PARASHTRUESI I PROPOZIMIT: Kryetari i Komunës

I nderuar,

Në bazë të nenit 114 të Rregullores së punës së Kuvendit të komunës së Tuzit („Fleta zyrtare e Malit të Zi – dispozitat komunale”, nr. 29/19), bashkëngjitur Ju dorëzoj:

- **Propozim Konkludimi mbi miratimin e raportit mbi zbatimin e Planit zhvillimor strategjik të Komunës së Tuzit 2021-2026 për vitin 2023.**

Për përfaqësues të propozuesit i cili do të marrë pjesë në punën e Kuvendit dhe trupave punues të tij gjatë shqyrtimit të këtij materiali, përcaktohet Emin Haxhi, koordinator për hartimin e Planit strategjik.

S poštovanjem,
Me respekt,

PEDSIEDNIK – KRYETARI,
Lindon Gjellaj

LINDON GJELAJ

Na osnovu člana 38 stav 1 tačka 2 Zakona o lokalnoj samoupravi (Službeni list Crne Gore br.02/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), člana 53 stav 1 tačka 23 Statuta opštine Tuzi („Službeni list CG-opštinski propisi” br. 24/19, 05/20, 51/22, 55/22), Skupština opštine Tuzi, na sjednici održanoj _____.04.2024.godine, donijela je

ZAKLJUČAK

o usvajanju izvještaja o sprovođenju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi 2021-2026 za 2023.godinu

Član 1

Usvaja se izvještaj o sprovođenju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi za 2021 – 2026 za 2023 godinu.

Član 2

Ovaj Zaključak će se objaviti u „Službenom listu Crne Gore – opštinski propisi”.

Broj: 02-016/24-
Tuzi, _____.2024

SKUPŠTINA OPŠTINE TUZI
PREDSJEDNIK,
Fadil Kajoshaj

Në bazë të nenit 38 paragrafit 1 pikës 2 të Ligjit mbi vetëqeverisjen lokale (“Fleta zyrtare e MZ”, nr. 2/18, 34/19, 38/20, 50/22, 84/22), nenit 53 paragrafit 1 pika 23 të Statutit të komunës së Tuzit (“Fleta zyrtare e MZ – dispozitat komunale”, 24/19, 05/20, 51/22, 55/22), Kuvendi i Komunës së Tuzit, në seancën e mbajtur më _____.2024, ka sjellë:

KONKLUDIM

mbi miratimin e raportit mbi zbatimin e Planit zhvillimor strategjik të Komunës së Tuzit 2021-2026 për vitin 2023

Neni 1

Miratohet raportit mbi zbatimin e Planit zhvillimor strategjik të Komunës së Tuzit 2021-2026 për vitin 2023.

Neni 2

Ky Konkludim do të publikohet në „Fletën Zyrtare të Malit të Zi – dispozitat komunale”.

Numër: 02-016/24-
Tuz, më _____.2024

KUVENDI I KOMUNËS SË TUZIT
KRYETARI,
Fadil Kajoshaj

CRNA GORA
OPŠTINA TUŽI
KONSULTATIVNA GRUPA

IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI STRATEŠKOG PLANA RAZVOJA OPŠTINE TUŽI
2021-2026

(za period 2021-2023. godine)

Tuži, april 2024. godine

UVOD

Na osnovu člana 8 Zakona o regionalnom razvoju („Sl. list CG“, br. 20/2011, 26/2011, 20/2015 i 47/2019) i Pravilnika o Metodologiji za izradu Strateškog plana razvoja jedinice lokalne samouprave ("Sl. list CG", br. 68/2016), Opština Tuzi je donijela Strateški plan razvoja opštine Tuzi za period 2021-2026. godina. Uz prethodnu saglasnost Ministarstva ekonom, Skupština opštine Tuzi je na sjednici 17.06.2021. godine donijela Odluku o donošenju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi za period 2021-2016. godine.

Strateškim planom razvoja opštine Tuzi definisan je opšti strateški cilj „*Održivi ekonomski razvoj i unaprijeđen kvalitet života građana Tuzi*“ koji će biti ostvaren kroz postizanje tri strateška cilja:

1. *Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima* čija realizacija će se ostvariti kroz stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija; razvoj poljoprivredne proizvodnje i unapređenje konkurentnosti; stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude i valorizaciju prirodnih resursa.
2. *Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine* čija realizacija će se ostvariti kroz unapređenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima; unapređenje upravljanja otpadnim vodama; unapređenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture; izgradnju i rekonstrukciju putne i željezničke infrastrukture; izgradnju ostale javne infrastrukture; ekologiju i zaštitu životne sredine, kao i unapređenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagođavanje klimatskim promjenama.
3. *Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa* čija realizacija će se ostvariti kroz unapređenje zdravstvene zaštite; unapređenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa; unapređenje uslova i kvaliteta obrazovanja; unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreacije i promociju i razvoj kulture.

Sa ciljem praćenja realizacije Strateškog plana razvoja definisan je monitoring sistem. Monitoring sistem uključuje indikatore (pokazatelje) uspješnosti za svaki cilj i svaki projekat, uz definisanu polaznu osnovu i planirane rezultate, kao i sredstva provjere kojima će se verifikovati napredak u sprovođenju. Koordinator, u saradnji sa Radnom grupom i Konsultativnom grupom, sprovodi praćenje i godišnje izvještavanje realizacije Strateškog plana razvoja i priprema izvještaj za potrebe nadležnom ministarstvu, predsjedniku opštine i skupštini opštine.

Saglasno članu 11 stav 2 Zakona o regionalnom razvoju, jedinica lokalne samouprave je dužna dostaviti Ministarstvu ekonomije Izvještaj o sprovođenju Strateškog plana razvoja najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu, uz prethodno usvajanje Izvještaja na sjednici Skupštine opštine. Uzimajući u obzir da kraj 2023. godine predstavlja polovinu perioda važenja strateškog dokumenta, pripremljen je srednjeročni izvještaj za period 2021-2023. godine sa pregledom stepena ostvarenosti ciljeva i realizacijom projekata predviđenih strateškim planom razvoja.

INFORMACIJA O NAPRETKU OSTVARIVANJA STRATEŠKIH CILJEVA

Strateškim planom razvoja opštine Tuzi za period 2021-2023 godine su definisana tri strateška cilja koja su bliže određena sa nizom indikatora kojima se mjeri stepen ostvarivanja ciljeva. Imajući u vidu da podaci za opštinu Tuzi, kao relativno mladu opštinu koja je u septembru 2018. godine stekla status samostalne jedinice lokalne samouprave, nijesu bili dostupni u trenutku donošenja strateškog dokumenta, određeni broj indikatora je koncipiran u vidu ostvarenja rezultata ključnih aktivnosti, a ne u vidu krajnjih efekata, odnosno indikatora učinaka koji se nastoje postići sprovođenjem planiranim aktivnostima. Dodatno, ovakav pristup prilikom definisanja indikatora bio je uslovljen i nedostatkom pojedinih usluga ili ustanova na teritoriji opštine Tuzi, tako da je kao početni korak definisano samo uspostavljanje/izgradnja istih. Veći broj indikatora omogućava precizniji pregled ostvarenosti strateških ciljeva, s obzirom da je strateškim ciljevima obuhvaćeno više prioritarnih oblasti.

Strateški cilj 1: Privredni rast i razvoj u prioritarnim oblastima. U okviru strateškog cilja ostvaren je napredak u pogledu broja novoosnovanih poslovnih subjekata. Podatak o broju novoosnovanih poslovnih subjekata (preduzeća i preduzetnici) nije bio dostupan u trenutku izrade izvještaja. Međutim, na osnovu podataka Uprave lokalnih prihoda u periodu 2021-2023 godine, broj svih pravnih i fizičkih lica (uključujući i neprivredne djelatnosti), je porastao sa 339 na 401 (rast za 62 ili 18,3%) subjekta. Pored činjenice da postoji vjerovatnoća da su pojedini subjekti samo evidentirani, iako su već obavljali poslovnu djelatnost na teritoriji opštine Tuzi, na osnovu dostupnih podataka može se zaključiti da je ostvaren napredak po ovom pitanju. Kada je u pitanju poljoprivreda, može se zaključiti da je ostvaren napredak u određenim segmentima. Podatak o broju registrovanih poljoprivrednih gazdinstava na osnovu Registra poljoprivrednih gazdinstava Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije bio dostupan u trenutku izrade izvještaja. Prema podacima lokalnog registra na kraju 2023. godine je bilo upisano 783 poljoprivredna gazdinstva. U periodu 2021-2023. godine zabilježen je rast obradivih površina, koje su uvećane na 987,89 ha. Ugovorene proizvodnje, odnosno sigurnog plasmata, na kraju 2023. godine nije bilo jer se odustalo od mjere. U oblasti turizma ostvaren je napredak u pogledu broja novih turističkih i ugostiteljskih objekata. Prema podacima TO Tuzi u periodu 2021-2023. godine otvoreno je 20 novih turističko-ugostiteljska objekta.

Tabela 1. Realizacija strateškog cilja 1: Privredni rast i razvoj u prioritarnim oblastima

Indikator	Izvor verifikacije	Početna vrijednost (2020)	Vrijednost na sredini važenja SPR	Ciljani ishod (2026)
Broj novih osnovanih poslovnih subjekata (preduzeća i preduzetnici)	CRPS – Uprava javnih prihoda	-	N/A	40
Broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava	MPRR	572	N/A	639
Obradive površine (ha)	Opština Tuzi	776,35	987,89	853,99
Ugovorena proizvodnja – siguran plasman (t)	Opština Tuzi	190	-	218,5
Broj novih turističkih i ugostiteljskih objekata	TO Tuzi	-	20	5

Strateški cilj 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine. U okviru strateškog cilja ostvaren je napredak u pogledu saobraćajne infrastrukture gdje je rekonstruisano, sanirano i presvučeno 66,51 km puteva, što je značajno iznad planiranog, čime je obezbjeđeno bolje povezivanje između naselja i bolji kvalitet putne infrastrukture. Takođe, u okviru ovog cilja ostvaren je napredak u pogledu unapređenja vododnabdijevanja u okviru koga je izgrađen vodovod Drume, čime je obezbijedeno sigurno snabdijevanje vodom za novih 39 domaćinstava.

Tabela 2. Realizacija strateškog cilja 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine

Indikator	Izvor verifikacije	Početna vrijednost (2020)	Vrijednost na sredini važenja SPR	Ciljani ishod (2026)
Br. izgrađenih vodovoda	Opština Tuzi	-	1	3
Dužina izgrađenih puteva (km)	Opština Tuzi	-	0	7,9
Dužina rekonstruisanih puteva (km)	Opština Tuzi	-	0	6,98
Dužina rekonstruisanih, saniranih i presvučenih lokalnih puteva (km)	Opština Tuzi	-	66,51	60
Broj izgrađenih javnih objekata	Opština Tuzi	-	0	4
Reciklažni centri	Opština Tuzi	-	0	1
Azil za životinje	Opština Tuzi	-	0	1
Gradska pijaca	Opština Tuzi	-	0	1
Gradsko groblje	Opština Tuzi	-	0	1
Broj rekonstruisanih javnih objekata	Opština Tuzi	-	0	3

Strateški cilj 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa. Jedno od ključnih ostvarenja u okviru ovog strateškog cilja je otvaranje jedinice hitne medicinske pomoći u Tuzima, koja se nalazi u okviru objekta Doma zdravlja Podgorica, odnosno zdravstvenog objekta Tuzi. Kada su u pitanju sportski i kulturni sadržaji, u periodu 2021-2023. godine, Opština Tuzi je obezbijedila bogat društveni program realizacijom 6 sportskih i kulturnih manifestacija. U pogledu sportske infrastrukture napravljen je napredak kroz izgradnju i rekonstrukciju tribina FK Dečić uz podršku Fudbalskog saveza Crne Gore. Usluge pomoći u kući starim licima su izostale zbog nedostatka interesovanja korisnika.

Tabela 3. Realizacija strateškog cilja 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa

Indikator	Izvor verifikacije	Početna vrijednost (2020)	Vrijednost na sredini važenja SPR	Ciljani ishod (2026)
HMP Tuzi	Opština Tuzi	-	1	1
Br. korisnika usluga pomoć u kući starim licima	Opština Tuzi	-	0	50
Br. korisnika Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju	Opština Tuzi	-	0	20
Br. socijalno ugroženih porodica sa riješenim stambenim pitanjem	Opština Tuzi	-	0	20
Broj novih objekata osnovnih škola	Opština Tuzi	-	0	1
Broj novih izgrađenih sportskih objekata	Opština Tuzi	-	0	1
Br. rekonstruisanih sportskih objekata	Opština Tuzi	-	1	1
Broj novih izgrađenih dječijih igrališta	Opština Tuzi	-	0	3
Br. sportskih i kulturnih manifestacija	Opština Tuzi	-	6	

INFORMACIJA O NAPRETKU U REALIZACIJI PROJEKATA

Strateškim planom razvoja opštine Tuzi 2021-2026 planiran je 71 projekat koji će biti realizovan ili čija će realizacija biti započeta do 2026. godine. Planiranje projekata se vrši na godišnjem nivou u okviru godišnjih akcionih planova u skladu sa kapitalnim budžetom na državnom nivou, raspoloživim sredstvima EU fondova i međunarodnih institucija i donatora, na osnovu čega se precizno definišu vrijednosti i izvori finansiranja.

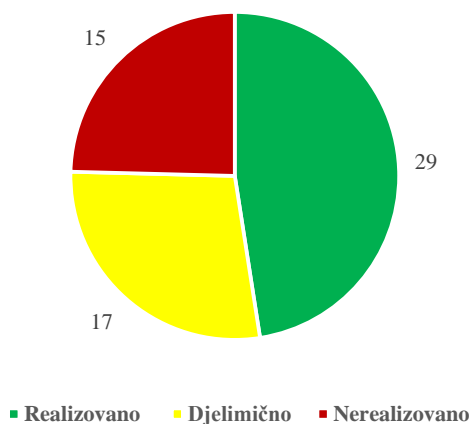
Pojedini projekti koji se planiraju i realizuju na godišnjem nivou, a sadrže više mjera ili potprojekata, su u okviru analize realizacije posmatrani kao posebni projekti. Na osnovu ovoga ukupan broj projekata je uvećan za 5 projekata (2 mjere za razvoj poljoprivrede, 1 izrada projektne dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica i 2 izgradnja, rekonstrukcija i presvlačenje gradskih i prigradskih saobraćajnica)

Pored planiranih projekata u periodu 2021-2023. godine dodatno su realizovani projekti koji prvobitno nisu bili predviđeni Strateškim planom razvoja, čija realizacija doprinosi ostvarivanju strateških ciljeva i zadataka u okviru prioritetnih oblasti. U posmatranom periodu dodatno su realizovana 3 nova projekta.

U okviru analize pod dospjelim projektima se podrazumijevaju projekti koji su predviđeni godišnjim Akcionim planom za 2021. godinu, indikativnim Akcionim planom za 2022. godinu, odnosno projekti predviđeni planovima rada lokalnih institucija ili programima uređenja prostora u periodu 2021-2023. godine.

U periodu od 2021-2023 godine dospio je 61 projekat, od čega je 29 realizovano, 17 djelimično realizovano, dok je 15 projekata ostalo nerealizovano. Do 2023. godine nije dospjelo 19 projekata predviđenih Strateškim planom razvoja opštine Tuzi za period 2021-2026. godine.

Grafik 1. Realizacija projekata – ukupno

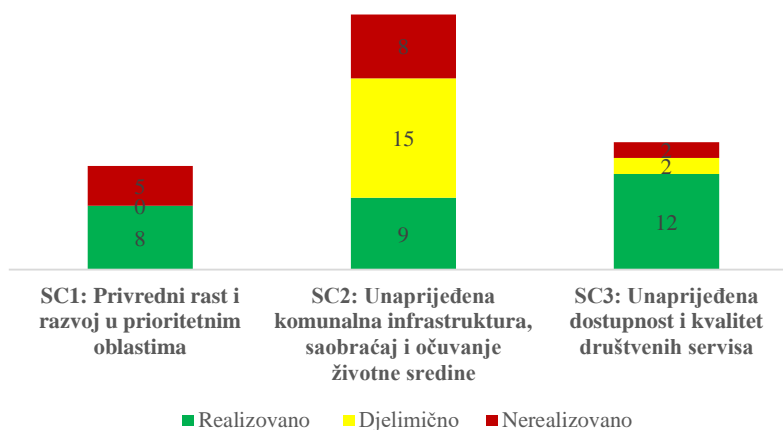

Najveći stepen realizacije projekata je ostvaren u okviru strateškog cilja *Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa* u gdje je realizovano 12/16 projekata, zatim strateškog cilja *Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima* 8/13 projekata, dok je najmanji stepen realizacije ostvaren u

okviru strateškog cilja *Unaprijeđenje komunalna infrastruktura, saobraćaja i očuvanje životne sredine* gdje je inicirana realizacija najviše projekata od čega je realizovano 9/32 projekta. Ovaj strateški cilj je najzahtjevniji, a najveći broj projekata je djelimično realizovan ili jd realizacija u toku.

Grafik 2. Realizacija projekata po ciljevima

U okviru strateškog cilja *Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima* realizovano je 8 projekata (61,5%), dok 5 projekata nije realizovano (38,5%). Posmatrano prema prioritetima realizovane su sledeće aktivnosti/projekti:

- U okviru prioriteta *Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija* u 2021. godini realizovana je podrška pri apliciranju za Projekat „Program grantova za samozapošljavanje”, odnosno izradu 10 biznis planova za osobe koje su u tom trenutku bile nezaposlene. U cilju razvoja ženskog preduzetništva obezbijedena je podrška u vidu grantova od strane Opštine u 2022. i 2023. godini što je doprinjelo da 14 preduzetnica započne ili proširi postojeći biznis. Takođe, u okviru podrške kreativnom preduzetništvu podržan je jedan projekat. Podrška organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede realizovana je u kontinuitetu u periodu 2021-2023. godine kroz organizovanje i podršku učesću na sajmovima poljoprivednika i privrednih subjekata. U trogodišnjem periodu obezbijedena je podrška za 94 izlagača na sajmovima poljoprivrede u Tuzima, Zimskom pazaru, sajmu Dobro iz Crne Gore i sajmu u Skadru. Uspostavljanje biznis zone na teritoriji opštine Tuzi, odnosno donošenje odluke o osnivanju nije realizovano jer još uvijek nije donešena planska dokumentacija, odnosno LSL „Servisno skladišne zone“. Takođe, izostala je realizacija marketing aktivnosti opštine u cilju promocije potencijala za investiranje i mjere za unaprijeđenje investicionog ambijenta.
- U okviru prioriteta *Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti* u periodu 2021-2023. godine realizovane su mjere za razvoj poljoprivrede čija podrška se razlikovala od godine do godine. Interventne mjere u unutrašnjem tržištu (subvencije za podršku biljnoj proizvodnji) realizovane su u 2021. godini podrškom preko 300 poljoprivrednih proizvođača povrća i ratarskih kultura i 2022. godini podrškom preko 200 poljoprivrednih proizvođača - povrtarska proizvodnja. Podrška žetvi strnih žita je realizovana u sve tri godine u vidu subvencija: 43 proizvođača strnih žita (površine 112 ha) u 2021. godini; 47 proizvođača strnih žita (površine 88,3 ha) u 2022. godini i 41 proizvođača strnih žita (površine 101 ha) u 2023. godini. Takođe, u sve tri godine realizovana je podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka u vidu premija po litru. U tom

periodu otkupljeno je 4.443.955 litara mlijeka (1.544.934 litra u 2021. godini; 1.393.307 litra u 2022. godini i 1.505.714 litra) u 2023. godini. U 2022. godini realizovana je podrška u vidu participacije u doprinosima koju uplaćuju poljoprivredni osiguranici. U 2023. godini je uvedena nova mjera direktna plaćanja po grlu stoke čiji je osnovni cilj očuvanje i povećanje stočnog fonda putem koje je podržano 243 stočara (1.056 krava, 4.051 ovce i koze, 32 svinje i 400 kokoške). Od dospelih projekata nije realizovana izgradnja sabirnog centra sa hladnjačom i osnivanje berze poljoprivrednih proizvoda zbog nedostatka sredstava.

- U okviru prioriteta **Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude** realizovan jedan projekat koji se odnosi na adaptaciju kulturno- istorijskih spomenika (konzervatorske mjere i arheološka istraživanja). Realizovana je izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru “Planinica” i “Qaf Kish“, Opština Tuzi.
- U okviru prioriteta **Valorizacija prirodnih resursa** nije bilo dospelih projekata, odnosno projekti nisu bili predviđeni godišnjim planovima Opštine Tuzi.

U okviru strateškog cilja **Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine** realizovano je 9 projekata, djelimično realizovano 15 projekata, dok 8 projekata nije realizovano. Posmatrano prema prioritetima realizovane su sledeće aktivnosti/projekti:

- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima** u 2022. godini započeta je izgradnja vodovodne mreže u naselju Drume za 39 priključaka i vodovodne mreže Qaf-Kish – Barlaj čija je realizacija u toku i koja za cilj ima uredno snabdijevanje stanovnika vodom za piće. Izrada projektne dokumentacije, odnosno idejnih i glavnih projekta za vodovodne mreže u MZ Ranza e Sukes i MZ Krševo nije realizovana.
- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama** djelimično je izgrađena fekalna i atmosferska kanalizacija uz glavne gradske ulice, s tim što stambeni i privredni objekti nijesu i neće biti priključeni sve do izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.
- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture** u periodu 2021-2023. godine u kontinuitetu je rađeno na osposobljavanju d.o.o. “Komunalno/Komunale” Tuzi sa potrebnom mehanizacijom i opremom sa ciljem adekvatnog pružanja usluga domaćinstvima i privredi. U pomenutom periodu nabavljeni su BMC vozilo u vrijednosti i Volvo (donacije dijaspore iz Kalifornije i Turske agencije za međunarodnu saradnju i koordinaciju - TIKA). Takođe, u sklopu projekta „Novi pristup revitalizaciji životne sredine – NERA” koju realizuju Opština Tuzi i Opština Peć, unutar IPA CBC Crna Gora – Kosovo 2014-2020, izrađen Lokalni plan zaštite životne sredine za opštinu Tuzi i organizovane radionice za zaposlene iz komunalnih preduzeća iz Tuzi i Peći o konceptu i primjeni Zero waste. Nastavkom ovog projekta dodatno će biti unaprijeđeni kapaciteti komunalnog preduzeća kroz nabavku opreme za sakupljanje i reciklažu čvrstog otpada, uključujući podzemne kontejnere, realizovati čišćenje divljih deponija i ozelenjavanje lokacija koje je u toku i uspostaviti prekogranično e-tržište za čvrsti otpad i razviti aplikacija koja će građanima omogućiti prijavu otpada i pristup informacijama o reciklažnim dvorištima i lokacijama za različite vrste otpada. U skladu sa planiranim aktivnostima predviđenih Strateškim planom razvoja donijeta je Odluka o korišćenju i održavanju lokacije za privremeno odlaganje kabastog i biljnog otpada i građevinskog materijala. S obzirom na propisane standarde zaštite životne sredine u narednom periodu

bi trebalo preispitati odluku i naći adekvatnu lokaciju koja bi u potpunosti ispunjavala stroge kriterijume.

- U okviru prioriteta ***Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture*** u periodu 2021-2023. godine je izgrađeno, rekonstruisano, sanirano i presvučeno 66,51 km lokalnih saobraćajnica (11,16 km u prvoj godini, 44,15 km u drugoj godini i 11,2 km u trećoj godini). Aktivnostima je prethodila izrada projektne dokumentacije tj. izrade i revizije glavnih projekata. Za najznačajnije saobraćajnice prepoznate Strateškim planom razvoja izrađena je projektna dokumentacija, međutim zbog izmjena propisa za projektovanje neophodno je bilo uraditi novu projektnu dokumentaciju. Prema važećim propisima trenutno je važeća tehnička dokumentacija za projekat izgradnje saobraćajnice Dinoša – Ržanički most – M2 Podgorica – Bar. Za ostale projekte kao što su: regulacija korita rijeke Rujele, rekonstrukcija saobraćajnice Tuzi – Hoti i rekonstrukcija saobraćajnice Mataguži – Tuzi, planirana je izrada nove projektne dokumentacije u 2024. godini.
- U okviru prioriteta ***Izgradnja ostale javne infrastrukture*** realizovan je projekat izgradnje trga i parka kod gimnazije „25. maj“, čime su Tuzi postale bogatije za 3500 m² novih zelenih površina. U pogledu izgradnje ostale infrastrukture izostala je realizacija značajnih projekata kao što su: izgradnja objekata za MZ Karabuško Polje, MZ MZ Dušići-Ljekaj i MZ Omerbožovići, zatim rekonstrukcije objekata „Doma mladih“ u Sukuruću, MZ Koći i MZ Traboin, kao i izgradnja objekta za potrebe Opštine Tuzi. Osim za objekat MZ Karabuško Polje, za koji je realizovana izrada i revizija Glavnog projekta i čija realizacija nije realizovana zbog poništenja tendera, za ostale projekte nije urađena tehnička dokumentacija.
- U okviru prioriteta ***Ekologija i zaštita životne sredine*** u 2021. godini organizovana radionica za učenike prvih razreda OŠ „Mahmut Lekić“, na temu “Ljepote Skadarskog jezera”, dok je u 2022. godini organizovana škola za mlade ekologe, zatim obelježavanje dana značajnih za zaštitu životne sredine, turistička valorizacija zaštićenog prirodnog dobra Spomenik prirode “Kanjon Cijevne” i postavljenje info tabli. U cilju adekvatnog uspostavljanja upravljanja zaštićenim prirodnim dobrom izrađen je Nacrt Plana upravljanja spomenikom prirode “Kanjon Cijevne”, s tim što nije usvojen na Skupštini Opštine Tuzi. Takođe, nije formirano preduzeće koje će imlementirati isti već je upravljanje povjereno nadležnom opštinskom sekretarijatu. U 2023. godini realizovana je dezinfekcija i dezinsekcija, odnosno tretiranje komaraca na otvorenom. U okviru ovog prioriteta izostala je realizacija planiranih projekata kao što su: obeležavanje granica i lokacija Spomenika prirode „Kanjon Cijevne“ i postavljanje ograde oko biljne zajednice - Adianto-Pinguiculetum i hirtiflora, izrada katastra zagađivača i izrada Lokalnog akcionog plana za biodiverzitet. Izostanak realizacije uzrokovan je promjenom prioriteta, nedovoljnim razumijevanjem donosioca odluka o važnosti i značaju realizovanja predloženih mjera i nedostatak sredstava za realizaciju istih.
- U okviru prioriteta ***Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagođavanje klimatskim promjenama*** realizovani su projekti LEC - Energetski održive lokalne zajednice i Adria Alliance. Projektom LEC u Srednjoj mješovitoj školi „25. maj“ zamijenjeni su drveni prozori aluminijumskom stolarijom i obezbijeđena je ugradnja šesterokutnog hardvera od PVC-a sa čeličnim ojačanjima i termoizolacionim staklom termopane. U sklopu projekta Adria Alliance izvršena je zamjena postojećih kotlova sa kotlovima na pelet u Osnovnoj školi „Mahmut Lekić” Tuzi sa ciljem povećanja energetske efikasnosti i smanjenja zagađenja životne sredine. Projektom je podržana izrada Održivi

energetsko - klimatski akcioni plan Opštine Tuzi (SECAP). U okviru programa koji je finansirao UNDP, opština Tuzi je instalirala prvu punionicu za električna vozila koja je dostupna svim građanima.

U okviru strateškog cilja **Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa** realizovano je 12 projekata (75,0%), dok su djelimično realizovana i nerealizovana po 2 projekata (po 12%). Posmatrano prema prioritetima realizovane su sledeće aktivnosti/projekti:

- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje zdravstvene zaštite** kao ključna realizovana aktivnost se izdvaja uspostavljanje jedinice hitne medicinske pomoći u Tuzima krajem 2021. godine, koja se nalazi u okviru objekta Doma zdravlja Podgorica, odnosno zdravstvenog objekta Tuzi. U 2022. godini Ambasada NR Kine donirala je opštini Tuzi sredstva za nabavku ambulantnog vozila za Hitnu medicinsku pomoć u Tuzima.
- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa** u 2021. godini donešen je Lokalni akcioni plan za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti koji je definisao aktivnosti u cilju poboljšanja uslova pomenutih grupa, dok su u 2022. i 2023. godini realizovana po jedna aktivnost koja se odnosila na obilježavanje Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom i donaciju senzornih tabli NVO „Djeca Crne Gore“ i O.Š. „Mahmut Lekić. Takođe, aktivnosti su realizovane na polju promocije rodne ravnopravnosti. U 2022. godini donijet je Lokalni akcioni plan za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi. U periodu 2022-2023. su realizovane podvije aktivnosti na godišnjem nivou. Opština Tuzi je u kontinuitetu u periodu 2021-2023. godine sprovodila podršku socijalno ugroženim licima u vidu jednokratnih podrška u okviru koje je pomognuto 261 lice 2021. godine, 59 lica u 2022. godini i 69 lica u 2023. godini. Takođe, u periodu 2021-2023. godine sprovedena je mjera populacione u vidu jednokratna podrška za novorođenčad u vidu novčane podrške, i to: 229 u 2021. godini, 174 u 2022. godini i 150 u 2023. godini. Realizacija programa za geronto domaćice u opštini Tuzi nije realizovana zbog nedostatka interesovanja kandidata.
- U okviru prioriteta **Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja** Opština Tuzi svake godine realizuje pomoć studentima i srednjoškolcima za usavršavanje i akademsko obrazovanje u vidu stipendija. U periodu 2021-2023. godine dodijeljena je 71 stipendija i to za 11 studenata 2021. godine, 30 studenata 2022. godine i 30 studenata 2023. godine. Izgradnja osnovne škole u naselju Karabuško Polje predstavlja ključni infrastrukturni projekat u ovoj oblasti koji još uvijek nije realizovan. Za navedeni projekat nije izrađena projektna dokumentacija. Odlukom SO Tuzi Vladi Crne Gore, odnosno Ministarstvu prosvjete, prenjeto je, bez naknade, pravo raspolaganja nad zemljištem za gradnju osnovne škole na Karabuškom polju.
- U okviru prioriteta **Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreacije** od infrastrukturnih projekata u 2022. godini realizovana je rekonstrukcija tribina i uređenje terena fudbalskog stadiona „FK Dečić“ u saradnji Opštine Tuzi i FSCG, kojoj je prethodila izrada i revizija idejnog projekta i glavnog projekta. Kada je u pitanju izgradnja sportske dvorane, za navedeni projekat je izrađena projektna dokumentacija 2020. godine, ali izgradnja objekta nije realizovana. Promocija sporta i organizacija sportskih aktivnosti u periodu 2021-2023. godina realizovana je kroz tradicionalnu manifestaciju Festival sporta u okviru koje se organizuju različite sportske aktivnosti. Kao jedan od značajnih segmenata strateškim planom prepoznate su omladinske politike. U 2021. godini izrađen Lokalni akcioni plan za mlade čije su aktivnosti realizovane kroz uključivanje oko 100 mladih (15-30 godina)

- U okviru prioriteta **Promocija i razvoj kulture** u periodu 2021-2023. godine svake godine su realizovane tradicionalne manifestacije „Ljeto u Malesiji“ u okviru kojeg se realizuju brojne aktivnosti u cilju promocije kulture i turizma, zatim „Zimski Bazar u Malesiji“ sa ciljem predstavljanja stvaralaca sa motom novogodišnjih praznika i „Umjetnička kolonija“ koja ima za cilj upoznavanje autora iz zemlje regiona sa kulturnim i istorijskim znamenitostima koje poseduje Malesija. U 2021. godini je izrađen Elaborat prezentacije i evidentiranje kulturnog materijalnog nasleđa opštine Tuzi.

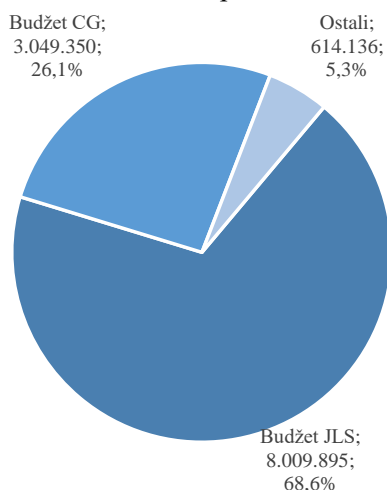
Tabela 4. Pregled realizacije projekata po strateškim ciljevima i prioritetima u periodu 2021-2023

	REALIZOVANO	DJELIMIČNO	NEREALIZOVANO	UKUPNO
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima	8	0	5	13
Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija	4	0	4	8
Prioritet 1.2 Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti	3	0	1	4
Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude	1	0	0	1
Prioritet 1.4. Valorizacija prirodnih resursa	0	0	0	0
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine	9	15	8	32
Prioritet 2.1 Unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima	0	2	0	2
Prioritet 2.2 Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama	0	1	0	1
Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture	2	2	0	4
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture	2	7	0	9
Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture	1	2	5	8
Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine	2	1	3	6
Prioritet 2.7 Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagođavanje klimatskim promjenama	2	0	0	2
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa	12	2	2	16
Prioritet 3.1 Unaprijeđenje zdravstvene zaštite	1	0	0	1
Prioritet 3.2 Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa	3	1	1	5
Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja	1	0	1	2
Prioritet 3.4 Unaprijeđenje uslova za razvoj sporta i rekreacije	3	1	0	4
Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture	4	0	0	4

V OSVRT NA UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA

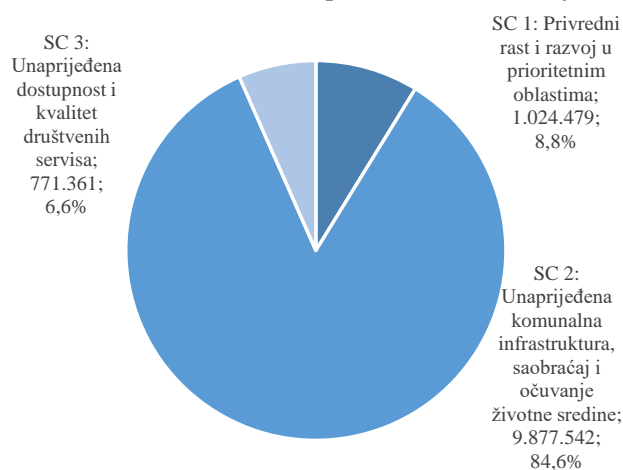
Za realizaciju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi u periodu 2021-2023, ukupno je utrošeno 11,67 miliona eura. Glavni izvor finansiranja u ovom periodu predstavljao je budžet opštine Tuzi 8 miliona eur, odnosno 68,6%, a zatim Budžet Crne Gore 3,04 miliona eura, odnosno 26,1%. Ostali izvori finansiranja učestvovali sa 0,61 miliona eura, odnosno 5,3% (od čega sredstva EU fondova 0,26 miliona eura, odnosno 2,2%).

Grafik 3. Utrošena sredstva prema izvorima sredstava

Prema strukturi ulaganja posmatrano po ciljevima najveća sredstva su uložena u unaprijeđene *komunalne infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine* 9,87 miliona eura (84,6%), zatim *privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima* 1,02 miliona eura (8,8%), dok je za *unaprijeđenje dostupnosti i kvalitet društvenih servisa* utrošeno 0,77 miliona eura (6,6%).

Grafik 4. Utrošena sredstva prema strateškim ciljevima

Posmatrano po oblastima, odnosno prioritetima, najveća sredstva su uložena u izgradnju i rekonstrukciju putne infrastrukture; izgradnju ostale javne infrastrukture; razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti; kao i unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima.

Tabela 5. Pregled utrošenih sredstava prema strateškim ciljevima i prioritetima

	Ukupno	Budžet JLS	Budžet CG	Ostali
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima	1.024.479	986.479	38.000	0
Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenje investicija	81.397	81.397	0	0
Prioritet 1.2 Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti	905.082	905.082	0	0
Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude	38.000	0	38.000	0
Prioritet 1.4. Valorizacija prirodnih resursa	0	0	0	0
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine	9.877.542	6.517.056	3.011.350	349.136
Prioritet 2.1 Unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima	651.277	651.277	0	0
Prioritet 2.2 Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama	0	0	0	0
Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture	114.287	18.880	0	95.407
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture	7.872.822	4.861.472	3.011.350	0
Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture	920.128	920.128	0	0
Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine	20.523	20.523	0	0
Prioritet 2.7 Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagođavanje klimatskim promjenama	298.505	44.776	0	253.729
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa	771.361	506.361	0	265.000
Prioritet 3.1 Unaprijeđenje zdravstvene zaštite	40.000	0	0	40.000
Prioritet 3.2 Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa	176.748	176.748	0	0
Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja	85.200	85.200	0	0
Prioritet 3.4 Unaprijeđenje uslova za razvoj sporta i rekreacije	287.236	62.236	0	225.000
Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture	182.177	182.177	0	0
UKUPNO	11.673.382	8.009.895	3.049.350	614.136

PREGLED REALIZACIJE PROJEKATA

Naziv projekta	Ostvareni rezultat	Indikatori	Vremenski okvir	Nosilac projekta	Ostali učesnici	Ukupno	Budžet JLS	Budžet CG	Ostali	Komentar
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima										
<i>Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija</i>										
1. Podrška pri apliciranju za Projekat "Program grantova za samozapošljavanje"	REALIZOVANO Podrška nezaposlenim za samozapošljavanje	10 odrađenih biznis planova i aplikacija	2021	Opština Tuzi	ZZZCG	3.000,00	3.000,00			Opština Tuzi je finansirala izradu 10 biznis planova za osobe koje su u tom trenutku bile nezaposlene i planirale da konkurišu na konkurs ZZZCG
2.1 Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede 2021	REALIZOVANO Promocija preduzetnika i poljoprivrednih proizvođača	20 izlagača preduzetnika i poljoprivrednika	2021	Opština Tuzi		4.480,67	4.480,67			Sajam poljoprivrede - 20 poljoprivrednih proizvođača, Zimski bazar 5 poljoprivrednih proizvođača, Sajam dobro iz Crne Gore 5 izlagača
2.2 Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede 2022	REALIZOVANO Promocija preduzetnika i poljoprivrednih proizvođača	31 izlagača preduzetnika i poljoprivrednika	2022	Opština Tuzi		8.480,00	8.480,00			Sajam poljoprivrede - 10 poljoprivrednih proizvođača, Zimski bazar 5 poljoprivrednih proizvođača, Sajam dobro iz Crne Gore 5 izlagača
2.3 Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede 2023	REALIZOVANO Promocija preduzetnika i poljoprivrednih proizvođača	44 izlagača preduzetnika i poljoprivrednika	2023	Opština Tuzi		5.436,04	5.436,04			Sajam poljoprivrede - 15 poljoprivrednih proizvođača, Zimski bazar 20 poljoprivrednih proizvođača, Sajam dobro iz Crne Gore 7 izlagača, sajam u Skadru 2 izlagača

										podržano od strane Grada Skadra
3. Uspostavljanje biznis zone	NEREALIZOVANO Bolji poslovni i infrastrukturni ambijent za investitore u biznis zoni	Nije donešenja planska dokumentacija, niti Odluka o osnivanju biznis zona na teritoriji Opštine Tuzi	2022-2023	Opština Tuzi						PUP-om Glavnog grada Podgorice od 2014 definisana je lokacija za osnivanje biznis zone, stim što još uvijek nije donešena LSL „Servisno skladišne zone“, te stoga nije donešena Odluka o osnivanju Biznis zona za teritoriju Opštine Tuzi. Istorij predhodi izrada planske dokumentacije.
4.1 Podrška ženskom preduzetništvu 2022	REALIZOVANO Uključivanje žena u preduzetništvo	6 preduzetnica koje su započele ili proširile biznis	2022-2023	Opština Tuzi		25.000,00	25.000,00			
4.2 Podrška ženskom preduzetništvu 2023	REALIZOVANO Uključivanje žena u preduzetništvo	8 preduzetnica koje su započele ili proširile biznis	2023-2024	Opština Tuzi		30.000,00	30.000,00			
5. Podrška mladim preduzetnicima	NEREALIZOVANO Uključivanje mladih i razvoj preduzetništva	broj registrovanih mladih preduzetnika	2022	Opština Tuzi						
6. Podrška za kreativno preduzetništvo 2022	REALIZOVANO Podrška kreativnim idejama	1 kreativni preduzetnik	2022-2023			5.000,00	5.000,00			
7. Marketing aktivnosti opštine u cilju promocije potencijala za investiranje	NEREALIZOVANO Kvalitetna prezentacija investicionih mogućnosti Dostupnost	Broj realizovanih promotivnih aktivnosti, Broj	2022	Opština Tuzi						

	informacija potencijalnim investitorima u zemlji i inostranstvu	realizovanih investicija								
8. Mjere za unaprijeđenje investicionog ambijenta - subvencije i podrške za biznis investicije u opštini Tuzi	NEREALIZOVANO Povoljan investicioni ambijent, Veći broj investitora	Br. Investitora	2022	Opština Tuzi						
<i>Prioritet 1.2 Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti</i>										
1. Mjere za razvoj poljoprivrede 2021	REALIZOVANO		2021	Opština Tuzi		236.705,99	236.705,99			
a) Intrventne mjere u unutrašnjem tržištu (subvencije za podršku biljne proizvodnje)	Stabilizacija tržišta i obezbjeđivanje dohotka poljoprivrednim proizvođačima	preko 300 poljoprivrednih proizvođača povrća i ratarskih kultura				192.900,00				Program intervencije na tržištu gdje je subvencionisano skladištenje krompira i lubenice za preko 300 poljoprivrednih proizvođača (ukupna količina lubenice od 3.118,974 kg i ukupna količina krompira od 748,621 kg)
b) Podrška žetvi strnih žita	Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita	43 proizvođača strnih žita, površine 112 ha				5.555,60				
c) Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	Očuvanje i povećanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka	Količina otkupljenog sirovog mlijeka 1.544.934 litra				38.250,39				
2. Mjere za razvoj poljoprivrede 2022	REALIZOVANO		2022	Opština Tuzi		487.919,07	487.919,07			Osim mjera u 2021 godini uvedena je nova koja se odnosi na participaciju doprinosa

a) Intrventne mjere u unutrašnjem tržištu (subvencije za podršku biljne proizvodnje)	Stabilizacija tržišta i obezbjeđivanje dohotka poljoprivrednim proizvođačima	preko 200 poljoprivrednih proizvođača - povrtarska proizvodnja				425.213,20	425.213,20			
b) Podrška žetvi strnih žita	Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita	47 proizvođača strnih žita, površine 88,3 ha				6.622,50	6.622,50			
c) Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	Očuvanje i povećanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka	Količina otkupljenog sirovog mlijeka 1.393.307 litra				55.732,27	55.732,27			
d) Participacija u plaćanju doprinosa	Veći broj poljoprivrednih osiguranika	broj poljoprivrednih osiguranika				351,10	351,10			
3. Mjere za razvoj poljoprivrede 2023	REALIZOVANO		2023	Opština Tuzi		180.457,00	180.457,00			U odnosu na prethodne godine u 2023. godini nije podržana biljna proizvodnja, kao ni participacija plaćanja doprinosa, dok je uvedena nova mjera direktna plaćanja po grlu stoke
a) Podrška žetvi strnih žita	Smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita	41 proizvođača strnih žita, površine 101 ha				10.000,00	10.000,00			
b) Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	Očuvanje i povećanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka	Količina otkupljenog sirovog mlijeka 1.505.714 litra				120.457,17	120.457,17			

c) Direktna plaćanja po grlu stoke	Očuvanje i povećanje stočnog fonda	243 stočara (1.056 krava, 4.051 ovce i koze, 32 svinje i 400 kokoške)				50.000,00	50.000,00			
4. Izgradnja sabirnog centra sa hladnjačom i osnivanje berze poljoprivrednih proizvoda	NEREALIZOVANO Riješen problem skladištenja proizvoda Trgovina na daljinu poljoprivrednim proizvodima	Izgrađen sabirni centar; Izrađena platforma za trgovinu poljoprivrednih proizvoda; Broj korisnika sabirnog centra	2021-2023	Pivatni investitor	Opština Tuzi					Nedostatak sredstava
5. Izrada katastra poljoprivrednih površina	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
6. Zaštita geografskog porijekla i brendiranje poljoprivrednih proizvoda iz Tuzi	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
7. Razvoj i promocija klastera poljoprivrednih proizvođača	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude</i>										
1. Adaptacija kulturno- istorijskih spomenika (Konzervatorske mjere i arheološka istraživanja)	REALIZOVANO Istraživanje i zaštita kulturnog nasljeđa	2 adaptirana kulturno-istorijskih objekata	2022-2023	Opština Tuzi	Ministarstvo kulture i medija	38.000,00		38.000,00		Izrada konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru "Planinica" i "Qaf Kish"
2. Promocija ruralnog turizma - model difuznih hotela	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 1.4. Valorizacija prirodnih resursa</i>										

1. Proizvodnja huminskih đubriva, kulturnih supstrata, smješe za tresetne kocke i ljevitog blata	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine										
<i>Prioritet 2.1 Unaprijeđene vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima</i>										
1. Izgradnja projekata vodovodne mreže za naselja	DJELIMIČNO Stvaranje pretpostavki za izgradnju vodovoda	Izrađen je Glavni projekat i revizija vodovodne mreže u naselju Drume i Barlaj	2021	Opština Tuzi		12.862,30	12.862,30			Nije realizovana izrada idejnog i glavnog projekta vodovodne mreže u MZ Ranza e Sukes i vodovodne mreže u MZ Krševo
2. Izgradnja vodovodne mreže u naselju Drume i Barlaj	DJELIMIČNO Snabdijevanje stanovnika vodom za piće	Br. priključaka na vodovod - 39	2022 -	Opština Tuzi		638.414,57	638.414,57			Realizacija projekta je u toku
3. Zaštita i kreiranje katastra vodoizvorišta na teritoriji opštine Tuzi	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 2.2 Unaprijeđene upravljanja otpadnim vodama</i>										
1. Izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže sa postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Tuzi	DJELIMIČNO	izgrađena fekalna i atmosferska kanalizacije od zgrade opštine Tuzi do hotela Ilirija i od planiranog kružnog toka do granica između dup tuzi centar i dupa tuzi 3								U glavnim gradskim ulicama djelimično je izgrađena fekalna i atmosferska kanalizacija(od zgrade opštine Tuzi do hotela Ilirija i od planiranog kružnog toka do granica između dup tuzi centar i dupa tuzi 3), stići što stambeni i privredni objekti nijesu priključeni na istu, sve do izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Nije izrađena projektna

										dokumentacija za izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.
<i>Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture</i>										
1. Osposobljavanje d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi sa potrebnom mehanizacijom i opremom	DJELIMIČNO Razvoj i unapređenje kvaliteta komunalnih usluga	Nabavljena mehanizacija	2021 -2023	d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi	Opština Tuzi	24.197,58			24.197,58	Volvo - donacija dijaspore iz Kalifornije.
2. Utvrđivanje lokacija za privremeno odlaganje kabastog, biljnog I građevinskog otpada	REALIZOVANO Određivanje lokacija za odlaganje otpada	Odluka o korišćenju i održavanju lokacije za privremeno odlaganje kabastog i biljnog otpada i građevinskog materijala D.O.O „Komunalno/Komunale" Tuz Broj: 02-030/21-12220	2021	d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi	Opština Tuzi					
3. New Environment Revitalization Approach – NERA	DJELIMIČNO Razvoj lokalnih akcionih planova zaštite životne sredine, unapređenje kapaciteta komunalnih preduzeća i podizanje svijesti o konceptu nultog otpada	Izrađen Lokalni plan zaštite životne sredine, zaposleni iz Komunalnih preduzeća uz Tuzi i Peći (10+10)pošli radionice o konceptu i primjeni Zero waste	2023	Opština Tuzi	Opština Peć	26.289,15	18.880,15		7.409,00	

4. Projekat „Uređenje okoline i uklanjanja otpada u opštini Tuzi”	REALIZOVANO	unapređenje kapaciteta doo komunalno Tuzi	2021	Opština Tuzi	TIKA	63.800,00		63.800,00	Turska agencija za međunarodnu saradnju i koordinaciju je, u sklopu projekta definisanim Protokolom o saradnji na realizaciji projekta „Uređenje okoline i uklanjanja otpada u opštini Tuzi”, opštini Tuzi donirala vozilo za odvoz otpada a za potrebe „Komunalno/Komunale d.o.o.”
5. Izgradnja reciklažnog centra za biljni otpad	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU								
6. Izgradnja reciklažnog centra za kabasti otpad	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU								
7. Izgradnja azila za napuštene ili izgubljene životinje (kućnih ljubimaca)	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU								Nije određena lokacija, niti izrađena projekta dokumentacija
<i>Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture</i>									
1. Izrada projektne dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica 2021	DJELIMIČNO Stvaranje pretpostavki za izgradnju i rekonstrukcija saobraćajnica	Izrađeni glavni projekti i revizija za 3/4 saobraćajnice	2021	Opština Tuzi		35.395,33	35.395,33		Realizovana je izrada i revizija GP: 1) saobraćajnica kod stadiona FK Dečić, 2) saobraćajnice sa trotoarima od zgrade Opštine do planiranog kružnog toka u Tuzima, dužina 550 m, 3) saobraćajnice sa trotoarima od planiranog kružnog toka u Tuzima do granice DUP-a, Tuzi centar, i DUP-a Tuzi 3 dužina 800 m. Nije realizovana izrada i

									revizija GP saobraćajnica u Donji Tuzi.
2. Izrada projektne dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica 2022	DJELIMIČNO Stvaranje pretpostavki za izgradnju i rekonstrukciju saobraćajnica	Izrađeni su glavni projekti i revizija za tri projekta	2022	Opština Tuzi		19.388,00	19.388,00		Izrađeni su GP i revizija za sljedeće projekte: 1) Regulaciju korita rijeke Rujele od Miljeških izvora do naselja Vuksanlekići i izradnja pješačke staze od mosta kod Katoličke crkve do Šipčaničke gore, 2) Rekonstrukciju saobraćajnice Tuzi – Hoti (od raskrsnice u Tuzima do mosta na rijeci Rujeli, 3) Rekonstrukciju saobraćajnice Mataguži – Tuzi, dionica Trešnjica – Tuzi, km 4+587,00 – 9+476,85. Nijesu izrađeni GP i revizija za projekte: 1) Izgradnju obilaznice; 2) Priprema projektne/planske dokumentacije za izgradnju pristaništa/Marine u Podhumu; 3) Izgradnja saobraćajnice Dinoša – Ržarnički most M2-Podgorica-Bar. Za navedene projekte za koje je urađena projektna dokumentacija isti nijesu realizovani

										zbog neriješenih imovinsko – pravnih odnosa (postupak eksproprijacije).
3. Rekonstrukcija, sanacija i presvlačenje putnih pravaca 2021	REALIZOVANO Unaprijedena saobraćajna infrastruktura	Rekonstruisano i sanirano 11,16 km	2021	Opština Tuzi		1.109.300,00	1.109.300,00			Realizovna rekonstrukcija i sanacija putnog pravca Poprat-Korita i putnog pravca Kuće Rakića; realizovano presvlačenje putnih pravaca: Dušići-Ljekaj-Vranj, Šipčanik – Karabuško Polje i putnog pravca u naselju Vladne od glavne saobraćajnice
4. Rekonstrukcija, sanacija i presvlačenje putnih pravaca 2022	REALIZOVANO Unaprijedena saobraćajna infrastruktura	Dužina rekonstruisanih i saniranih puteva 44,15 km	2022	Opština Tuzi	Uprava za kapitalne projekte	4.269.394,58	1.660.320,11	2.609.074,47		
5. Izgradnja i rekonstrukcija gradskih i prigradskih saobraćajnica	DJELIMIČNO Unaprijedena saobraćajna infrastruktura	Dužina dužina rekonstruisanih saobraćajnica 11,2 km	2023	Opština Tuzi	Uprava za kapitalne projekte	2.439.344,05	2.037.068,07	402.275,98		Izgradjena saobraćajnica oko stadiona FK "Dečić", u toku je rekonstrukcija puta od planiranog kružnog toka do DUP-a "Tuzi Centar" i DUP-a Tuzi 3" , ugovorena sredstva za izgradnju saobraćajnice kod Gimnazije.
6. Regulacija korita rijeke Rujele, od Miljeških izvora do naselja Vuksanlekići i izgradnje pješačke staze od mosta na kod Katoličke crkve do Šipčaničke gore	DJELIMIČNO	Izrađena je projektna dokumentacija - Glavni projekat i revizija	2023							Uvršten u državni budžet Crne Gore za 2023. godinu, s tim što nije realizovan zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa

7. Rekonstrukcija saobraćajnice Tuzi – Hoti (od raskrsnice u Tuzima do mosta na rijeci Rujeli)	DJELIMIČNO	Izrađena je projektna dokumentacija - Glavni projekat i revizija	2023							Uvršten u državni budžet Crne Gore za 2023. godinu, s tim što nije realizovan zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa
8. Rekonstrukcija saobraćajnice Mataguži - Tuzi , dionica Trešnjica – Tuzi km 4+587.00-km 9+476,85	DJELIMIČNO	Izrađena je projektna dokumentacija - Glavni projekat i revizija	2023							Uvršten u državni budžet Crne Gore za 2023. godinu, s tim što nije realizovan zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa
9. Izgradnja saobraćajnice Dinoša – Ržanički most – m2 Podgorica - Bar	DJELIMIČNO	U toku je izrada projektne dokumentacije	2023							
10. Izgradnja obilaznice	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									Nije izrađena projektna dokumentacija
11. Priprema projektne/planske dokumentacije za izgradnju pristaništa/marine u Podhumu	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture</i>										
1. Izgradnja objekta MZ Karabuško Polje	DJELIMIČNO Izgradnja objekta	Realizovana je izrada i revizija Glavnog projekta objekta MZ Karabuško Polje	2021	Opština Tuzi		5.500,00	5.500,00			Tenderi za izvođača radova su poništeni zbog neprijavlivanja ponuđača
2. Izgradnja objekta MZ Dušići-Ljekaj	NEREALIZOVANO Izgradnja objekta	Objekat MZ	2021	Opština Tuzi						Nedostatak tehničke dokumentacije
3. Izgradnja objekta MZ Omerbožovići	NEREALIZOVANO Izgradnja objekta	Objekat MZ	2021	Opština Tuzi						Nedostatak tehničke dokumentacije
4. Rekonstrukcija "Doma mladih" u Sukuruću	NEREALIZOVANO Unapređenje stanja objekta	Rekonstruisan objekat	2021	Opština Tuzi						Nedostatak tehničke dokumentacije

5. Rekonstrukcija objekata za potrebe MZ Koći i MZ Traboin	NEREALIZOVANO Unapređenje stanja objekta	Rekonstruisana 2 objekta	2021	Opština Tuzi						Nedostatak tehničke dokumentacije
6. Izgradnja objekta Opštine Tuzi	NEREALIZOVANO Unapređenje kapaciteta lokalne uprave	Izrada i revizija glavnog projekta	2021	Opština Tuzi						
7. Uređenje novih zelenih površina na teritoriji opštine Tuzi	DJELIMIČNO uređenje zelenih površina	Površina uređenih zelenih površina 3500 m ²	2021-2023	D.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi	Opština Tuzi					Realizovano u sklopu projekta izgradnja trga i parka kod gimnazije 25. Maj
8. Izgradnja trga i parka kod gimnazije 25. Maj	REALIZOVANO uređenje javnih i zelenih površina	izgrađen trg i uređen park	2022-2023			914.628,24	914.628,24			
9. Izgradnja Gradskog groblja	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									nije izrađena projektna dokumentacija
10. Urbana renesansa centra	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									nije izrađena projektna dokumentacija
11. Izgradnja gradske pijace	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									nije izrađena projektna dokumentacija
<i>Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine</i>										
1.1 Promocija i marketing - značaj zaštite životne sredine i zaštićenih područja 2021	REALIZOVANO Edukacija djece o osnovnim ekološkim pitanjima, Upoznavanje javnosti sa danima značajnim za zaštitu prirode, Inputi lokalnog stanovništva o načinu upravljanja zaštićenim područjima	Organizovana radionica za učenike prvih razreda osnovne škole u Tuzima	2021	Turistička organizacija Tuzi	Osnovne škole					Organizovana radionica za učenike prvih razreda OŠ "Mahmut Lekić", na temu "Ljepote Skadarskog jezera". Djeca su imala priliku da vide fotografije koje su dio istoimene izložbe.
1.2 Promocija i marketing - značaj zaštite životne sredine i zaštićenih područja 2022	REALIZOVANO Edukacija djece o osnovnim ekološkim pitanjima,	Organizovana škola za mlade ekologe za	2022	Opština Tuzi	Osnovne škole	4.085,16	4.085,16			Organizovana škola za mlade ekologe, obeležavanje dana značajnih za zaštitu

	Upoznavanje javnosti sa danima značajnim za zaštitu prirode, Inputi lokalnog stanovništva o načinu upravljanja zaštićenim područjima	oko 30 učesnika, obelježeni dani značajnih za zaštitu životne sredine								životne sredine, turističku valorizacija zaštićenog prirodnog dobra Spomenik prirode "Kanjon Cijevne", kao i postavljenje info tabli.
2. Obeležavanje granica i lokacija Spomenika prirode „Kanjon Cijevne“ i postavljanje ograde oko biljne zajednice - Adianto-Pinguiculetum i hirtiflora	NEREALIZOVANO Obeležavanje spoljnih granica i granica zona zaštite, Zaštićena biljna zajednica	Obelježena granica kako spoljna tako i granice zona u unutrašnjost i Ograđivanje biljne vrste	2021	Opština Tuzi						Nerazumijevanje donosioca odluka o važnosti i značaju realizovanja mjere
3. Izrada katastra zagađivača	NEREALIZOVANO Evidencija svih mogućih zagađivača životne sredine	Izrađen katastar zagađivača	2021	Opština Tuzi						Nerazumijevanje donosioca odluka o važnosti i značaju realizovanja mjere
4. Izrada Lokalnog akcionog plana za biodiverzitet	NEREALIZOVANO Smjernice održivog razvoja u oblasti zaštite biodiverziteta	Nije izrađen Lokalni akcioni plan za biodiverzitet	2022	Opština Tuzi						Nijesu opredijeljena finansijska sredstva
5. Izrada Plana upravljanja spomenikom prirode "Kanjon Cijevne"	DJELIMIČNO stvaranje planskih pretpostavki za upravljanje SP "Kanjon cijevne"	Izrađen je Nacrt Plana upravljanja spomenikom prirode "Kanjon Cijevne"	2023	Opština Tuzi		7.000,00	7.000,00			Izrađen je Nacrt Plana upravljanja spomenikom prirode "Kanjon Cijevne", s tim što isti nije podnešen Skupštini Opštine Tuzi na usvajanje. Nije formirano preduzeće jedinice lokalne samouprave koje će imlementirati isti.
6. Dezinfekcija i dezinssekcija	REALIZOVANO Tretiranje komaraca na otvorenom	Izvršeno tretiranje	2023	Opština Tuzi		9.438,00	9.438,00			

Prioritet 2.7 Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagođavanje klimatskim promjenama									
1. Projekat LEC -Energetski održive lokalne zajednice	REALIZOVANO Usvajanje zajedničkog akcionog plana za EE za 4 lokalne energetske zajednice	4 održive lokalne energetske zajednice (LEC): 1 Zajednički plan za EE i održivu proizvodnju energije 4 pilot projekta	2021	Opština Tuzi	Confindustria Bari e Barletta-Andria - Trani, Opština Mirabello, Opština Tirana, Savez opština „Greca Salentina“ (IT), LAG Molise verso il 2000 (IT), ESCOOP Evropska socijalna kooperativa (IT), Opština Tuzi, Opština Malësi e Madhe (AL) i pridruženim partnerima – Ministarstvom ekonomije Crne Gore – Direkcija za energetske efikasnost i FEDERESCO (IT)	191.495,59	28.724,34		162.771,25
2. Projekat Adria_Alliance	REALIZOVANO unaprijeđenje sistema	Br. inovativnih	2021	Opština Tuzi		107.009,65	16.051,45		90.958,20

1.1 Lokalni akcioni plan (LPA) za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2021	REALIZOVANO zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti	Izrađen Lokalni akcioni plan	2021	Opština Tuzi		1.500	1.500			
1.2 Lokalni akcioni plan (LPA) za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022	DJELIMIČNO zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti	1 realizovana aktivnost	2022-2023	Opština Tuzi		500,00	500,00			
1.3 Lokalni akcioni plan (LPA) za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2023	DJELIMIČNO zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti	1 realizovana aktivnost	2023	Opština Tuzi		500,00	500,00			
2.1 Projekat podrške socijalno ugroženima- jednokratne pomoći 2021	REALIZOVANO Podrška socijalno ugroženim licima	261 korisnika	2021	Opština Tuzi		34.948,00	34.948,00			
2.2 Projekat podrške socijalno ugroženima- jednokratne pomoći 2022	REALIZOVANO Podrška socijalno ugroženim licima	59 korisnika	2022	Opština Tuzi		9.600,00	9.600,00			
2.3 Projekat podrške socijalno ugroženima- jednokratne pomoći 2023	REALIZOVANO Podrška socijalno ugroženim licima	69 korisnika	2023	Opština Tuzi		18.200,00	18.200,00			
3.1 Jednokratna pomoć roditeljima-novorodenčad 2021	REALIZOVANO Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice	229 porodica	2021	Opština Tuzi		46.600,00	46.600,00			
3.2 Jednokratna pomoć roditeljima-novorodenčad 2022	REALIZOVANO Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice	171 porodica	2022	Opština Tuzi		34.400,00	34.400,00			
3.3 Jednokratna pomoć roditeljima-novorodenčad 2023	REALIZOVANO Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice	150 porodica	2023	Opština Tuzi		30.000,00	30.000,00			
4.1 Lokalni akcioni plan (LPA) za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi	REALIZOVANO promovisanje ravnopravnosti među polovima	Izrađen Lokalni akcioni plan; 2 realizovane aktivnosti	2022	Opština Tuzi		500,00	500,00			
4.2 Lokalni akcioni plan (LPA) za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi	REALIZOVANO promovisanje	2 realizovane aktivnosti	2023	Opština Tuzi		0	0			

	ravnopravnosti među polovima									
5. Pomoć u kući starim licima - Projekat geranto domaćice	NEREALIZOVANO podrška u kući starim licima	broj korisnika usluga gerento domaćica	2022	Opština Tuzi						Projekat nije realizovan jer nije postojalo interesovanje
6. Osnivanje Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
7. Izgradnja stambenih jedinica za rješavanje stambenog pitanja za socijalno nezbrinuto stanovništvo	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja</i>										
1.1 Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije 2021	REALIZOVANO Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje	11 studenata	2021	Opština Tuzi		5.500,00	5.500,00			
1.2 Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije 2022	REALIZOVANO Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje	30 studenata	2022	Opština Tuzi		29.700,00	29.700,00			
1.3 Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije 2023	REALIZOVANO Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje	50 studenata	2023	Opština Tuzi		50.000,00	50.000,00			
2. Izgradnja osnovne škole - Karabuško Polje	NEREALIZOVANO Izgradnja osnovne škole i unapređenje obrazovnog sistema u opštini Tuzi	izgrađen objekat osnovne škole	2023	Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	Opština Tuzi					Za navedeni projekat nije izrađena projektna dokumentacija
<i>Prioritet 3.4 Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreacije</i>										
1. Rekonstrukcija tribine stadiona FK „Dečić”	REALIZOVANO Modernizacija tribina Stadiona FK “Dečić”.	Izrada i revizija idejnog rješenja i glavnog projekta	2021-2022	Opština Tuzi	Vlada Crne Gore, FSCG	257.235,80	32.235,80		225.000,00	Opština Tuzi je finasirala izradu projektne dokumentacije i učestvovala u sufinansiranju projekta u iznosu od 10% od 250.000,00 €. za rekonstrukciju

										tribina dok Fudbalski savez Crne Gore 90%.
2.1 Festival sporta 2021	REALIZOVANO Promocija sporta I organizacija sportskih aktivnosti	10 sportskih aktivnosti, 300 učesnika	2021	Opština Tuzi		8.500,00	8.500,00			
2.2 Festival sporta 2022	REALIZOVANO Promocija sporta I organizacija sportskih aktivnosti	4 sportske aktivnosti, 200 učesnika	2022	Opština Tuzi		7.500,00	7.500,00			
2.3 Festival sporta 2023	REALIZOVANO Promocija sporta I organizacija sportskih aktivnosti	5 sportskih aktivnosti, 250 učesnika	2023	Opština Tuzi		10.000,00	10.000,00			
3.1 Lokalni akcioni plan za mlade	REALIZOVANO Izraden Lokalni akcioni plan za mlade - razvoj omladinskih politika	100 mladih (15-30 god.) uključenih u realizaciju plana	2021	Opština Tuzi		4.000,00	4.000,00			
4. Izgradnja sportske dvorane	DJELIMIČNO Unapređenje uslova za bavljenje dvoranskim sportovima	Za navedeni projekat izrađena je projektna dokumentacija	2023	Opština Tuzi						
5.“Tuzi - grad po mjeri djeteta”	NIJE DOSPJELO ZA REALIZACIJU									
<i>Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture</i>										
1.1 Ljeto u Malesiji 2021	REALIZOVANO Promocija kulture i turizma	5 realizovanih aktivnosti	2021	Opština Tuzi		16.100,00	16.100,00			
1.2 Ljeto u Malesiji 2022	REALIZOVANO Promocija kulture i turizma	7 realizovanih aktivnosti	2022	Opština Tuzi		25.500,00	25.500,00			
1.3 Ljeto u Malesiji 2023	REALIZOVANO Promocija kulture i turizma	11 realizovanih aktivnosti	2023	Opština Tuzi		43.000,00	43.000,00			
2.1 Zimski Bazar u Malesiji 2021	REALIZOVANO Predstavljanje stvaralaca sa motom novogdišnjih praznika	200 učesnika	2021	Opština Tuzi		7.489,90	7.489,90			

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Podaci analize o realizaciji Strateškog plana razvoja opštine Tuzi u periodu 2021-2023. godine pokazuju određeni napredak u ostvarivanju strateških ciljeva i realizaciji planiranih projekata. Ipak, stepen ostvarenosti i realizacije se razlikuje od cilja do cilja. U pojedinim segmentima su već ostvareni rezultati koji su planirani do kraja planskog perioda, dok u određenim segmentima nije bilo napretka. Ključni razlog niskog stepena ostvarenosti ciljeva je to što su ključni projekti u početnoj fazi ili još nijesu dospjeli, odnosno njihova realizacija još uvijek nije inicirana, pa se željeni rezultati mogu očekivati tek nakon realizacije istih.

Stepen realizacije ostvarenosti strateških ciljeva, mjereno prosjekom ostvarenosti na osnovu definisanih indikatora, kao i stepen realizacije projekata u okviru svakog cilja pojedinačno, dati su u nastavku:

- Stepennostvarenosti strateškog cilja ***Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima*** je 80%. U okviru ovog cilja dospjelo je 13 projekata, dok 5 projekata još nije dospjelo na realizaciju. Od dospjelih projekata realizovano je 8 projekata (61,5%), dok 5 projekata (38,5%) nije realizovano.
- Stepennostvarenosti strateškog cilja ***Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine*** je 13,3%. U okviru ovog cilja dospjela su 32 projekata, dok 9 projekata još nije dospjelo na realizaciju. Od dospjelih projekata realizovano je 9 projekata (28,1%), djelimično realizovano 15 projekata (46,9%), dok 8 projekata (25,0%) nije realizovano.
- Stepennostvarenosti strateškog cilja ***Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa*** je 33,4%. U okviru ovog cilja dospjelo je 16 projekata, dok 5 projekata još nije dospjelo na realizaciju. Od dospjelih projekata realizovano je 12 projekata (75,0%), djelimično realizovano 2 projekta (12,5%) i 2 projekata (12,5%) nisu realizovana.

Na realizaciju predviđenih aktivnosti u najvećoj mjeri su uticala ograničena finansijska sredstva za realizaciju istih, planiranje aktivnosti, nekonzistentnost u sprovođenju prethodno definisanih aktivnosti i promjene prioriteta. Takođe, na realizaciju su uticali i spoljni faktori kao što su promjene propisa na državnom nivou koje su uslovile ponovnu izradu tehničke dokumentacije za određene projekte.

Iskustva u sprovođenju Strateškog plana razvoja opštine Tuzi trebaju da posluže kao osnov za buduće unapređenje planiranja i implementacije. U nastavu realizacije plana potrebno je posebno obratiti pažnju na sledeće:

- Intezivirati aktivnosti na pokretanju realizacije ključnih projekata od kojih direktno zavisi stepen ostvarenosti ciljeva. Takođe, obratiti pažnju na konzistentnost u planiranju i realizaciji projekata. Odsustvo kontinuiteta sprovođenja određenih projekata ili odustajanje može imati ograničene rezultate.
- Finansiranje projekata iz državnog budžeta i drugih izvora zavisi od stepena zrelosti projekata, s toga posebno treba obratiti pažnju na ispunjavanje ključnih kriterijuma: izradu prostorno planske dokumentacije, rješavanje imovinsko-pravnih pitanja i pripremu tehničke dokumentacije.

- Dalje jačanje administrativnih kapaciteta lokalne uprave, posebno u dijelu privlačenja sredstava iz EU fondova, drugih donatora i različitih programa podrške na nacionalnom nivou.
- Unaprijediti monitoring, odnosno sprovoditi redovno izvještavanje na godišnjem nivou o realizovanim aktivnostima uz unapređenje komunikacije, posebno sa institucijama/organizacijama na državnom nivou, kako bi se obezbijedila precizna evidencija realizovanih aktivnosti i utrošenih sredstava. Takođe, potrebno je unaprijediti evidencije u posjedu lokalne uprave za potrebe praćenja ostvarenosti ciljeva pomoću već definisanih indikatora.

AKSIONI PLAN 2024-2025

I

OPIS PROJEKATA

	- podrška daljem interesovanju farmera da izdižu stoku na katune								
<i>Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude</i>									
4. Adaptacija kulturno- istorijskih spomenika (Konzervatorske mjere i arheološka istraživanja)	Istraživanje i zaštita kulturnog nasljeđa	broj konzervatorskih projekata i arheoloških istraživanja	2024	Opština Tuzi	Ministarstvo kulture i medija	20.0000,00	20.0000,00		
<i>Prioritet 1.4. Valorizacija prirodnih resursa</i>									
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine									
<i>Prioritet 2.1 Unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima</i>									
5. Izrada katastra i elaborata zaštite vodoizvorišta	Uspostavljanje evidencije i zaštita zagađenja vodoizvorišta	Izrađen katastar vodoizvorišta Izrađeni Elaborati zaštite vodoizvorišta	2024	Opština Tuzi	Vodovod i kanalizacija Tuzi	30.000,00	30.000,00		
<i>Prioritet 2.2 Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama</i>									
<i>Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture</i>									
6. Novi pristup revitalizaciji životne sredine – NERA – IPA CBC MNE-KOS	-Razvoj lokalnih akcionih planova zaštite životne sredine -Unapređenje kapaciteta komunalnih preduzeća -Podizanje svijesti o konceptu nultog otpada	-Očišćeno i uređeno 10 neuređenih odlagališta, ozelenjavanje kao i postavljanje klupa i kanti za otpatke -Nabavljeni polupodzemni kontejneri na 5 lokacija po 4 kontejnera (5set x 4 kontejnera) i 1 elektronska vaga -Mobilna aplikacija NERA -300 učenika i nastavnika edukovano o značaju zbrinjavanja otpada/zaštite životne sredine -Poljoprivrednici su	2024	Opština Tuzi	Opština Peć	125.370,00			125.370,00

		edukovani o kompostiranju i đubrenju zemljišta prirodnim procesima izbjegavajući hemikalije							
7. Toward Zero Waste CBC – TO0waste	Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom u cilju smanjenja količine otpada na divlje deponije i povećanje odvajanja otpada	Realizovane dvije pilot akcije (odvajanje otpada i divlje deponije)	2024-2025	Opština Tuzi	Opština Konavle, Grad Mostar	871.320,00	130.698,00		740.622,00
8. Osposobljavanje d.o.o. “Komunalno/Komunale” Tuzi sa potrebnom mehanizacijom i opremom	Razvoj i unapređenje kvaliteta komunalnih usluga	Nabavljena mehanizacija	2024	d.o.o. “Komunalno/Komunale” Tuzi	Opština Tuzi	53.732,80			53.732,80 Eko fond
<i>Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture</i>									
9. Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica	Stvaranje pretpostavki za izgradnju i rekonstrukcija saobraćajnica	Izrađena projektna dokumentacija	2024	Opština Tuzi		106.458,00			
10. Izgradnja i rekonstrukcija gradskih ulica i uređenje	Povezivanje i unapređenje tehničkih karakteristika saobraćajnica	Dužina izgrađenih i rekonstruisanih ulica	2024	Opština Tuzi i Uprava za kapitalne projekte		852.709,00		852.709,00	
11. Regulacija korita rijeke Rujele, od Miljeških izvora do Vuksanlekića sa izgradnjom pješačke staze	sprečavanje degradiranja korita od erozija, uljepšanje ambijent riječnog toka, unapređenje rekreativnih aktivnosti	Izrada projektne dokumentacije Uređeno korito rijeke Pješačka staza 1500m	2024	Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte		12.700,00 445.000,00	12.700,00	445.000,00	
12. Rekonstrukcija saobraćajnice Tuzi – Hoti (od raskrsnice u Tuzima do mosta na rijeci Rujeli)	Bolja saobraćajna povezanost sa drugim naseljima	Izrađena projektna dokumentacija Rekonstruisana saobraćajnica u dužini 2,4 km	2024	Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte		26.000,00 356.000,00	26.000,00	356.000,00	
13. Izgradnja saobraćajnice	Bolja saobraćajna	Formiranje	2024	Uprava za		588.290,00		588.290,00	

Dinoša – Ržanički most – m2 Podgorica - Bar	povezanost sa drugim opštinama i naseljima	saobraćajne mreže između naselja u dužini 2,5km		kapitalne projekte					
14. Rekonstrukcija saobraćajnice Mataguži – Tuzi, dionica Trešnjica-Tuzi km 4+587.00 – km 9+476.85	Stvaranje pretpostavki za bolju saobraćajnu povezanost sa drugim opštinama i naseljima	Izrađena projektna dokumentacija	2024	Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte		55.000,00	55.000,00		
<i>Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture</i>									
15. Rekonstrukcija pijace u Tuzima	Poboljšanje uslova na pijačnim objektima	Rekonstruisana pijaca mješovite robe	2024	d.o.o. "Pijace/Tregu" Tuzi	Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte	133.500,00	133.500,00		
16. Izgradnja gradske pijace	Savremeni pijačni prostor podoban za prodaju i skladištenje proizvoda	Izrada projektne dokumentacije Izrađen objekat pijace	2024	Opština Tuzi		45.000,00	45.000,00		
17. Kupovina objekta za potrebe organa opštine Tuzi	Unapređenje kapaciteta lokalne uprave	Objekti za potrebe organa opštine Tuzi	2024	Opština Tuzi		600.000,00	600.000,00		
18. Uređenje i modernizacija postojećih i novih zelenih površina na teritoriji opštine Tuzi	Ozelenjavanje određenih površina i uređenje i modernizacija postojećih	Površina uređenih zelenih površina i broj uređenih postojećih	2024	d.o.o. "Komunalno/Komunalne" Tuzi	Opština Tuzi	44.218,28	15.000,00		33.218,28 Eko fond
<i>Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine</i>									
19. Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija	Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti	Izvršena aktivnosti preventivne zaštita životne sredine i zdravlja ljudi	2024	Opština Tuzi		12.500,00	12.500,00		
20. Plan upravljanja za Spomenik prirode „Kanjon Cijevne“	Dokument sa smjernicama za očuvanje prirode i održivo upravljanje područjem	Usvojen Plan upravljanja spomenikom prirode	2024	Opština Tuzi		-	-		
21. Izrada Lokalnog plana zaštite biodiverziteta	smjernice održivog razvoja i zaštite biodiverziteta	Usvojen Lokalni plan zaštite biodiverziteta	2024	Opština Tuzi		20.000,00	20.000,00		

22. Uklanjanje i sanacija nelegalnih odlagališta otpada i čišćenje korita rijeka	Sprečavanje zagađivanja životne sredine (voda, vazduh, zemljište)	Broj uklonjenih neuređenih odlagališta otpada Čisto korito rijeke Cijevne i Rujele	2024	d.o.o. "Komunalno/Komunalne" Tuzi					
<i>Prioritet 2.7 Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagodavanje klimatskim promjenama</i>									
23. Progresivna rješenja u zelenoj optimizaciji javne rasvjete u EURO-MED području – ProLIGHTmed" EU Interreg Euro-MED	Definisana zajednička strategija za unapređenje energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti EUROMED regiona Unaprijeđeno rješenje sa konačnom preporukom za optimizaciju energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti u EURO-Med regionu Zajednički akcioni plan i metodologija finansiranja projekata optimizacije javne rasvjete Sprovedena prekogranična kampanja prenosivosti znanja koja ima za cilj optimizaciju energetske efikasnosti javne rasvete i smanjenje emisije CO2 u EURO-MED	Zajedničke strategije i akcioni planovi koje preduzimaju organizacije Rješenja koja su preuzele ili unaprijedile organizacije Organizacije sa povećanim institucionalnim kapacitetom zbog svojih učešće u aktivnostima saradnje preko granica	2024-2026	Opština Tuzi	Opština Tuzi, Agencija za energiju i životnu sredinu Arrabide, Savez bugarskih crnomorskih lokalnih vlasti, Opština Lježa, Opština Pegeia, Grad Kaštela, Nacionalni energetska tehnološki klaster, Tehnički univerzitet na Kritu - Laboratorija za obnovljivu i održivu energiju	337.000,00 (5.000 eur za Organizaciju prekogranične radionice u partnerskim i susjednim zemljama; 25.000,00 eur za Studiju izvodljivosti za investicioni pilot projekat; 9.000 eur ta Softver za praćenje energije; 298.000,00 eur za postavljanje ulične javne rasvjete kao pilot investicione aktivnosti u Tuzima)			337.000,00 Mediterranski program transnacionalne saradnje Interreg Euro-MED

	regionu								
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa									
<i>Prioritet 3.1 Unaprijeđene zdravstvene zaštite</i>									
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđene socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>									
24. Projekat podrške socijalno ugroženima- jednokratne pomoći	Podrška socijalno ugroženim licima	Broj korisnika	2024	Opština Tuzi		15.000,00	15.000,00		
25. Jednokratna pomoć roditeljima-novorodačad	Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice	Broj porodica - porođilja	2024	Opština Tuzi		49.000,00	49.000,00		
26. Lokalni akcioni plan (LPA) za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti	zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti	Usvojen Lokalni akcioni plan Broj realizovanih aktivnosti	2024	Opština Tuzi					
27. Lokalni akcioni plan (LPA) za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi	promovisanje ravnopravnosti među polovima	Usvojen Lokalni akcioni plan Broj realizovanih aktivnosti	2024	Opština Tuzi					
<i>Prioritet 3.3 Unaprijeđene uslova i kvaliteta obrazovanja</i>									
28. Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije	Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje	Broj dodijeljenih stipendija studenatima/učenicima	2024	Opština Tuzi		50.000,00	50.000,00		
29. Osnovna škola u Karabuškom polju	Unapređenje obrazovnog sistema u opštini Tuzi	Izrada projektne dokumentacije Izgrađen objekat osnovne škole	2024	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija		8.901,78		8.901,78	
<i>Prioritet 3.4 Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreacije</i>									
30. Izgradnja sportsko-rekreativne zone Tuzi	Unapređenje uslova za sportske aktivnosti i rekreaciju Unapređenje infrastrukture za sport i rekreaciju	Izrađena projektna dokumentacija Izgrađena sportsko-rekreativna zona	2024	Opština Tuzi		195.800,00		195.800,00	
31. Lokalni akcioni plan za mlade	Razvoj omladinskih politika	Usvojen Lokalni akcioni plan za mlade 25 aktivnosti najmanje 100 mladih	2024	Opština Tuzi		3.000,00	3.000,00		

		uključenih u realizaciju plana							
<i>Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture</i>									
32. Ljeto u Malesiji	Promocija kulture i turizma	- Broj posjetilaca - Broj realizovanih aktivnosti	2024	Opština Tuzi		31.000,00	31.000,00		
33. Zimski Bazar u Malesiji	Predstavljanje stvaralaca sa motom novogdišnjih praznika	Broj učesnika	2024	Opština Tuzi		16.000,00	16.000,00		
34. Digitalizacija bioskopa	Unapređenje uslova sale za prikazivačku djelatnost	Uvedene digitalne tehnologije	2024	Opština Tuzi	Ministarstvo kulture i medija	150.000,00		150.000,00	

INDIKATIVNI AKCIONI PLAN ZA 2025. GODINU

Naziv projekta	Očekivani efekti	Indikatori	Vremenski okvir	Nosilac projekta	Ostali učesnici	Izvori finansiranja			
						Ukupno	Budžet JLS	Budžet CG	Ostali
STRATEŠKI CILJ 1: STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima									
<i>Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija</i>									
Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede	Promocija preduzetnika i poljoprivrednih proizvođača	Broj preduzetnika i broj poljoprivrednika učesnika na sajmovima?	2025	Opština Tuzi		7.500,00	7.500,00		
Podrška ženskom preduzetništvu	Uključivanje žena u preduzetništvo	broj preduzetnica koje su započele ili proširile biznis	2025	Opština Tuzi		50.000,00	50.000,00		
<i>Prioritet 1.2 Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti</i>									
Mjere za razvoj poljoprivrede 2025	Podrška razvoju poljoprivredne proizvodnje	Br. poljoprivrednih proizvođača - korisnika	2025	Opština Tuzi		500.000,00	500.000,00		
<i>Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude</i>									
Adaptacija kulturno- istorijskih spomenika (Konzervatorske mjere i arheološka istraživanja)	Istraživanje i zaštita kulturnog nasljeđa	broj konzervatorskih projekata i arheoloških istraživanja	2025	Opština Tuzi	Ministarstvo kulture i medija				
<i>Prioritet 1.4. Valorizacija prirodnih resursa</i>									
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine									
<i>Prioritet 2.1 Unaprijeđenje vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima</i>									
<i>Prioritet 2.2 Unaprijeđenje upravljanja otpadnim vodama</i>									
<i>Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture</i>									
Toward Zero Waste CBC – TO0waste (nastavak)	Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom u cilju smanjennja količine otpada na divlje deponije i povećanje odvajanja otpada	Realizovane dvije pilot akcije (odvajanje otpada i divlje deponije)	2025	Opština Tuzi	Opština Konavle, Grad Mostar				

Osposobljavanje d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi sa potrebnom mehanizacijom i opremom	Razvoj i unapređenje kvaliteta komunalnih usluga	Nabavljena mehanizacija i oprema	2025	d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi	Opština Tuzi				
<i>Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture</i>									
Regulacija korita rijeke Rujele, od Miljeških izvora do Vuksanlekića sa izgradnjom pješačke staze (nastavak)	spriječavanje degradiranja korita od erozija, uljepšanje ambijent riječnog toka, unapređenje rekreativnih aktivnosti	Uređeno korito rijeke Pješačka staza 1500m	2025	Opština Tuzi					
Rekonstrukcija saobraćajnice Tuzi – Hoti (od raskrsnice u Tuzima do mosta na rijeci Rujeli) (nastavak)	Bolja saobraćajna povezanost sa drugim naseljima	Rekonstruisana saobraćajnica u dužini 2,4 km	2025	Opština Tuzi					
Izgradnja saobraćajnice Dinoša – Ržanički most – m2 Podgorica – Bar (nastavak)	Bolja saobraćajna povezanost sa drugim opštinama i naseljima	Formiranje saobraćajne mreže između naselja u dužini 2,5km	2025	Opština Tuzi					
Rekonstrukcija saobraćajnice Mataguži – Tuzi, dionica Trešnjica-Tuzi km 4+587.00 – km 9+476.85	Stvaranje pretpostavki za bolju saobraćajna povezanost sa drugim opštinama i naseljima	Rekonstruisana saobraćajnica u dužini 4,587 km	2025	Opština Tuzi					
<i>Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture</i>									
Izgradnja objekta Opštine Tuzi	Unapređenje kapaciteta lokalne uprave	Izrada projektne dokumentacije Izrađen objekat administracije	2025	Opština Tuzi					
Uređenje i modernizacija postojećih i novih zelenih površina na teritoriji opštine Tuzi	Ozelenjavanje određenih površina i uređenje i modernizacija postojećih	Površina uređenih zelenih površina i broj uređenih postojećih	2024	d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi	Opština Tuzi				
<i>Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine</i>									
Dezinfekcija, dezinskcija i deratizacija	Sprovedene preventivne mjere	Izvršena aktivnosti preventivne zaštita	2025	Opština Tuzi					

	zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti	životne sredine i zdravlja ljudi							
Uklanjanje i sanacija nelegalnih odlagališta otpada i čišćenje korita rijeka	Sprečavanje zagađivanja životne sredine (voda, vazduh, zemljište)	Broj uklonjenih neuređenih odlagališta otpada Čisto korito rijeke Cijevne i Rujele	2025	d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi					
<i>Prioritet 2.7 Unaprijeđenje energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagodavanje klimatskim promjenama</i>									
Progresivna rješenja u zelenoj optimizaciji javne rasvjete u EURO-MED području – ProLIGHTmed” EU Interreg Euro-MED (nastavak)	Definisana zajednička strategija za unapređenje energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti EUROMED regiona Unaprijeđeno rješenje sa konačnom preporukom za optimizaciju energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti u EURO-Med regionu Zajednički akcioni plan i metodologija finansiranja projekata optimizacije javne rasvjete Sprovedena prekogranična kampanja prenosivosti	Zajedničke strategije i akcioni planovi koje preduzimaju organizacije Rješenja koja su preuzele ili unaprijedile organizacije Organizacije sa povećanim institucionalnim kapacitetom zbog svojih učešće u aktivnostima saradnje preko granica	2024-2026	Opština Tuzi	Opština Tuzi, Agencija za energiju i životnu sredinu Arrabide, Savez bugarskih crnomorskih lokalnih vlasti, Opština Lježa, Opština Pegeia, Grad Kaštela, Nacionalni energetski tehnološki klaster, Tehnički univerzitet na Kritu - Laboratorija za obnovljivu i održivu energiju				Mediterranski program transnacionalne saradnje Interreg Euro-MED

	znanja koja ima za cilj optimizaciju energetske efikasnosti javne rasvete i smanjenje emisije CO2 u EURO-MED regionu								
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa									
<i>Prioritet 3.1 Unaprijeđenje zdravstvene zaštite</i>									
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>									
Projekat podrške socijalno ugroženima-jednokratne pomoći	Podrška socijalno ugroženim licima	Broj korisnika	2025	Opština Tuzi		15.000,00	15.000,00		
Jednokratna pomoć roditeljima-novorodenčad	Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice	Broj porodica - porodilja	2025	Opština Tuzi		49.000,00	49.000,00		
Pomoć u kući starim licima - Projekat geranto domaćice	podrška u kući starim licima	Broj korisnika usluga gerento domaćica	2025	Opština Tuzi					
Osnivanje Dnevnog centra za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju	Podrška djeci i omladini sa smetnjama u razvoju	Osnovan Dnevni centar	2025	Opština Tuzi					
<i>Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja</i>									
Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije	Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje	Broj dodijeljenih stipendija studenatima/učenicima	2025	Opština Tuzi		50.000,00	50.000,00		
Osnovna škola u Karabuškom polju	Unapređenje obrazovnog sitema u oopštini Tuzi	Izgrađen objekat osnovne škole	2025	Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija					
<i>Prioritet 3.4 Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreacije</i>									
Lokalni akcioni plan za mlade	Razvoj omladinskih politika	Broj realizovanih aktivnosti Broj mladih uključenih u realizaciju plana	2025	Opština Tuzi					
“Tuzi - grad po mjeri djeteta”	Unapređe sadržaja i izgradnja	3 uređenja dječija igrališta	2025	Opština Tuzi					

	igrališta za djecu u opštini Tuzi								
<i>Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture</i>									
Ljeto u Malesiji	Promocija kulture i turizma	- Broj posjetilaca - Broj realizovanih aktivnosti	2025	Opština Tuzi		31.000,00	31.000,00		
Zimski Bazar u Malesiji	Predstavljanje stvaralaca sa motom novogodišnjih praznika	Broj učesnika	2025	Opština Tuzi		16.000,00	16.000,00		

OPIS PROJEKATA

Projekat 1: Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima
Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija
Opis projekta: Projekat podrške, organizovanja i sprovođenja različitih sajmova iz oblasti privrede namijenjen je preduzećima sa područja opštine Tuzi. Učešće na sajmovima predstavlja dobru priliku za povezivanje lokalnih preduzetnika sa privrednicima iz zemlje i regiona, kao i prezentaciju investicionih mogućnosti za ulaganje u opštinu Tuzi. Potrošači često nemaju informaciju gdje mogu kupiti poljoprivredne proizvode sa teritorije opštine Tuzi, dok sa druge strane mali proizvođači nemaju mogućnosti da samostalno promovišu svoje proizvode. Stoga je potrebno pružati podršku za promociji i marketing proizvoda i usmjeriti aktivnosti na što obimnijem organizovanju manifestacija kao što su: Vinski kutak/druženje sa vinom, Medena magija, Expo Triesh kao i podrška proizvođačima za učešće na lokalnim i regionalnim sajmovima i sl
Namjena i cilj projekta: Upoznavanje i predstavljanje aktivnosti preduzetnika iz opštine Tuzi. Podizanje svijesti kod ljudi o značaju bavljenja privrednom djelatnošću i njenom uticaju na sveukupni ekonomski i društveni značaj. Razmjena iskustava, prenos znanja, uvođenje novih tehnologija, plasman proizvoda. Takođe, cilj je promocija što većeg broja poljoprivrednih proizvoda, održavanje prirodnih resursa, zaustavljanje negativnih demografskih trendova, rast prinosa i poboljšanje kvaliteta proizvoda i veći broj poljoprivrednih osiguranika.
Aktivnosti: Podrška, organizovanje i sprovođenje sajmova, praćenje njihovih tokova i druge radnje značajne za sami projekat. Promocija poljoprivredne proizvodnje se sprovodi kroz organizovanje sajmova poljoprivrede, manifestacija i učešća na lokalnim sajmovima i šire u regionu. - upoznavanje javnosti sa održavanjem manifestacija kroz javno objavljivanje; organizovanje sajmova; edukacija proizvođača, isplate sredstava angažovanih u organizaciji sajmova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Promocija preduzetnika na sajmu poljoprivrednih proizvoda, zanatstva/ rukotvorine, učešće na sajmovima preduzetništva u zemlji i regionu i dr.
Izlazni indikatori: Broj preduzetnika učesnika na sajmovima i broj poljoprivrednih proizvođača učesnika na sajmu
Odgovorna strana: Opština Tuzi - Sekretarijat za razvoj i projekte i Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 7.500 € Budžet opštine Tuzi – 2024. godina
Ciljne grupe/korisnici: Preduzetnici iz različitih oblasti privrede, poljoprivredni proizvođači i građani opštine Tuzi
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za razvoj i projekte i Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Projekat 2: Podrška ženskom preduzetništvu
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima
Prioritet 1.1 Stvaranje uslova za razvoj malih i srednjih preduzeća i privlačenja investicija
<p>Opis projekta: U cilju ekonomskog osnaživanja žena i smanjenja problema nezaposlenosti ženske populacije koje je prisutno kako na državnom, tako i na lokalnom nivou neophodno je preduzimanje mjera i aktivnosti na eliminaciji diskriminacije i postizanju rodne ravnopravnosti. U skladu sa strateškim opredjeljenima na nacionalnom nivou definisanim Strategijom razvoja ženskog preduzetništva kojima je predviđeno: kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta za razvoj ženskog preduzetništva, bolji pristup finansijama, obezbjeđenje potrebnih znanja i vještina i promociju, umrežavanje i zagovaranje interesa žena preuzetnica, ovaj projekat ima za cilj obezbjeđivanje dodatnih podsticaja za pokretanje biznisa i zapošljavanja</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Podrška ženama u preduzetništvu i podsticanje privrednog i ekonomskog razvoja</p>
<p>Aktivnosti: Raspisivanje javnog konkursa Ocjena aplikacija Isplata podrške Praćenje realizacije</p>
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Uključivanje što više žena za podršku u preduzetništvu i suzbijanje sive ekonomije</p>
<p>Izlazni indikatori: 10 preduzetnica koje su pokrenule ili unaprijedile biznis</p>
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi - Sekretarijat za razvoj i projekte</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 50.000€, Budžet opštine Tuzi</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Žene preduzetnice iz teritorije opštine Tuzi</p>
<p>Period implementacije: 2024. godina</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za razvoj i projekte</p>

Projekat 3: Mjere za razvoj poljoprivrede 2024

STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima

Prioritet 1.2 Razvoj poljoprivredne proizvodnje i unaprijeđenje konkurentnosti

Opis projekta:

Sektor poljoprivrede ima važnu ulogu u ekonomsku ulogu za opštinu Tuzi. U cilju razvoja poljoprivrede Opština Tuzi je za 2024. godinu pripremila niz mjera.

- **Direktna plaćanja po jedinici površine** - Podrška se obezbjeđuje za sve oranice odnosno obradive površine pod višegodišnjim zasadima, povrćem i krompirom. Podrška se odnosi na registrovane poljoprivredne proizvođače koji imaju prebivalište i djelatnost obavljaju u opštini Tuzi.
- **Direktna plaćanja po grlu stoke** - Predložena mjera doprinosi proširenju stočnog fonda, izmjeni rasnog sastava koji ide u pravcu povećanja ušćeća produktivnih rasa kao i rastu prihoda po gazdinstvu. Podrška se odnosi na sva registrovana poljoprivredna gazdinstva na području opštine Tuzi koja gaje stoku. Podrška unapređenja stošarske proizvodnje u ruralnim zonama sadrži: premije po grlu za krave i priplodne junice; premije po grlu za priplodne ovce i koze; premije za uzgoj svinja i premije za uzgoj koka nosilja
- **Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka** - Podrška se daje proizvođačima koji predaju mlijeko odobrenim objektima za preradu mlijeka (mljekarama/sirarama), a koji su upisani u Centralni registar. Podrška u vidu premije za količinu iznosi 0.08 € po litru otkupljenog mlijeka. Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno unaprijediti razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i njeno prilagođavanje standardima i povećanje ukupne proizvodnje.
- **Podrška unapređenju pčelarstva** - Podrška se obezbjeđuje u vidu subvencije do 10 € po košnici za proizvođače meda koji posjeduju najmanje tri i više košnica. Cilj je poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji meda i drugih pčelinjih proizvoda, očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara, stvaranje uslova za bavljenje pčelarstvom.
- **Podrška žetvi strnih i prosolikih žita** - planirana sredstva se odnose na podršku žetvi strnih žita i kukuruza koja utiču na smanjenje troškova proizvodnje ovih kultura i rentabilnost proizvodnje istih. Podrška se obezbjeđuje za proizvođače ovih kultura na teritoriji opštine Tuzi.
- **Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima** - participacija opštine u plaćanju doprinosa u ima za cilj da stimuliše proizvođače da redovno plaćaju doprinosa i time steknu parvo na penziju kao i zaposleni u drugim djelatnostima. Poljoprivredni osiguranik će nakon dostavljenog dokaza o uplaćenim doprinosima dobiti povraćaj do 50% od plaćene sume u zavisnosti od raspoloživih sredstava.
- **Podrška programu zaštite bilja** - Podrška se daje registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima sa područja opštine Tuzi koja gaje vinovu lozu i to do 50% utrošenih sredstava za kupovinu pesticida za zaštitu vinograda kao i kupovine zaštitne opreme. Osnovni kriterijumi za podršku su: da su poljoprivredni proizvođači registrovani, da imaju licencu za upotrebu sredstava za zaštitu bilja i da vode knjigu evidencije za upotrebu pesticida. Cilj je uspostavljanje sistema dobre poljoprivredne prakse, kao i proizvodnja kvalitetne i bezbjedne hrane.
- **Podrška korićenju planinskih pašnjaka** - Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine. Namjena realizacije ove mjere je stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da sačuvaju ekstenzivni sistem gajenja stoke i tradicionalni način proizvodnja hrane. Ova mjera bi se realizovala kroz podršku po uslovnom grlu stoke koje napasaju katunske pašnjake.

Namjena i cilj projekta:

Predložene mjere imaju za cilj privredni rast i razvoj poljoprivredne proizvodnje i unapređenje konkurentnosti poljoprivrednih proizvoda. Ove mjere će se realizovati kroz obezbjeđivanje podrške poljoprivrednim gazdinstvima kroz plaćanja po jedinici površine, plaćanja po grlu stoke, podršku razvoju tržišne proizvodnje mlijeka, podrškau unapređenju pčelarstva, podrška žetvi strnih i prosolikih žita, participaciju u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima podršku programu zaštite bilja i podršku korićenju planinskih pašnjaka.

<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - objava Javnog poziva; - prikupljanje dokumentacije; - verifikacija dokumentacije - terenska kontrola i - uplata sredstava na žiro račun korisnicima. <p>Pojedinosti koji se odnose na rokove, kriterijume i sl. biće definisani Javnim pozivom koji će resorni sekretarijat blagovremeno objaviti.</p>
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - rast konkurentnosti proizvoda, rast prihoda, ublažavanje troškova investije u proizvodnji i inputa - unapređenje stočarske proizvodnje - očuvanje stočnog fonda, povećanje količine proizvodnje sirovog mlijeka, rast dohodka - unapređenje pčelarstva i proizvodnje - smanjenje troškova i stimulisanje proizvodnje strnih žita i kukuruza - očuvanje redovnog statusa osiguranika - evidencija o upotrebi pesticida vinogradara - podrška daljem interesovanju farmera da izdižu stoku na katune
<p>Izlazni indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 200 poljoprivrednih proizvođača - br. poljoprivrednih gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje - br. poljoprivrednih gazdinstva iz oblasti stočarske proizvodnje i količina mlijeka - broj pčelara - 50 proizvođača na površino oko 120 ha - participacija za 50 poljoprivredna osiguranika - broj vinograda koji sprovode DPP - 10 gazdinstva koja izdižu na katune
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi - Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: Ukupno 550.000€ (Direktna plaćanja po jedinici površine 295.000€; Direktna plaćanja po grlu stoke 80.000€; Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka 125.000€; Podrška unapređenju pčelarstva 25.000€; Podrška žetvi strnih i prosolikih žita 10.000€; Participacija u plaćanju doprinosa poljoprivrednim proizvođačima 2.000€; Podrška programu zaštite bilja 9.000€; Podrška korićenju planinskih pašnjaka 4.000€) Opština Tuzi</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Poljoprivredni proizvođači, tj. registrovana poljoprivredna gazdinstva.</p>
<p>Period implementacije: 2024. godina</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>

Projekat 4: Adaptacija kulturno-istorijskih spomenika, objekata interesantnih za turističku eksploataciju
STRATEŠKI CILJ 1: Privredni rast i razvoj u prioritetnim oblastima
<i>Prioritet 1.3 Stvaranje uslova za razvoj i diverzifikaciju turizma i turističke ponude</i>
Opis projekta: Kulturno-istorijska baština opštine Tuzi nije adekvatno valorizovana i iskorišćena u svrhu turističkih kulturnih potencijala opštine. Potrebna je sanacija i adaptacija postojećih objekata kulture i kulturno istorijskih spomenika. Potrebna je integralna zaštita kulturne baštine kroz konstantnu kontrolu, evidentiranje, dokumentovanje, valorizaciju i prezentaciju.
Namjena i cilj projekta: Zaštita, promocija i valorizacija kulturno-istorijskog nasljeđa u turističke svrhe
Aktivnosti: Konzervatorske mjere i arheološka istraživanja
Projektni ishod (očekivani rezultat): Istraživanje i zaštita kulturnog nasljeđa
Izlazni indikatori: Broj konzervatorskih projekata i arheoloških istraživanja
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 20.000,00€ Konzervatorske mjere i arheološka istraživanja – Opština Tuzi, Ministarstvo kulture i medija
Ciljne grupe/korisnici: Stanovnici opštine Tuzi, turisti
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi – Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 5: Zaštita i kreiranje katastra vodoizvorišta na teritoriji opštine Tuzi
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.1 Unaprijeđene vodosnabdijevanja u centralnim i ruralnim oblastima
Opis projekta: Zakonom su propisana istraživanja i određivanje zona zaštite vodoizvorišta koja do sad nisu izvršena za sva vodoizvorišta. Takođe, nije uspostavljen katastar postojećih i potencijalnih izvorišta (vodnih objekata), tako da nije moguće izvršiti preciznu identifikaciju svih vodoizvorišta i zona njihove zaštite. Neophodno je istražiti stanje kvaliteta voda, realnih i potencijalnih zagađenja i uraditi katastar vodoizvorišta, izvora zagađenja, kao i mjera njihove zaštite i obezbijediti izgradnju informacionog sistema o vodama i upravljanja vodnim resursima.
Namjena i cilj projekta: Indetifikacija svih vodoizvorišta i njihova zaštita od zagađenja
Aktivnosti: Formiranje projektnog tima Kreiranje katastra vodoizvorišta Izrada projekta zaštite vodoizvorišta Formiranje zona sanitarne zaštite Monitoring zaštite vodoizvorišta
Projektni ishod (očekivani rezultat): Izrada katastra i zaštita vodoizvorišta od zagađenja
Izlazni indikatori: Katastar vodoizvorišta Definisane i sprovedene mjere za zaštitu vodoizvorišta
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 30.000 EUR Opština Tuzi, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vodovod i kanalizacija Tuzi
Ciljne grupe/korisnici: Lokalno stanovništvo
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 6: Novi pristup revitalizaciji životne sredine – NERA – IPA CBC MNE-KOS

STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine

Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture**Opis projekta:**

Opština Tuzi i Opština Peć udružile su snage u realizaciji projekta „Novi pristup revitalizaciji životne sredine – NERA”, unutar IPA Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 2014-2020, finansiranog sredstvima Evropske unije.

Projekat ima za cilj zaštitu životne sredine kroz strateški pristup lokalnim zajednicama u Crnoj Gori i na Kosovu, jačanje kapaciteta lokalnih aktera za efikasno upravljanje čvrstim otpadom u Tuzima i Peći, te podizanje svijesti o konceptu nultog otpada.

Projekat NERA predstavlja inovativan pristup revitalizaciji životne sredine, fokusiran na participativno uključivanje građana. Kroz projekat će se izraditi lokalni planovi za zaštitu životne sredine, unaprijediti kapaciteti komunalnih preduzeća i podići svijest o nultom konceptu otpada.

U okviru projekta planirane su brojne aktivnosti usmjerene ka obrazovanju i podizanju svijesti, kroz obuke, nabavku opreme, čišćenje i ozelenjavanje i izradu aplikacije za otpad.

Projekat NERA predstavlja primjer uspješne prekogranične saradnje i inovativnog pristupa u rješavanju problema životne sredine. Kroz ove aktivnosti, lokalne zajednice u Tuzima i Peći će postati održivije, otpornije i ekološki odgovornije, čime se doprinosi boljoj budućnosti za sve građane ovih opština.

Namjena i cilj projekta:

Implementacijom koncepta nulte stope otpada u obje opštine projekat će imati opipljiv uticaj na povećanje svijesti „nove generacije” u pogledu značaja zaštite životne sredine.

Aktivnosti:

- Edukativne obuke: Organizovaće se obuke o konceptu nultog otpada i pravilnom odlaganju otpada. Ciljne grupe obuka obuhvataju zaposlene u JKP u Tuzima i Peći, lokalnim i državnim upravama, građane, nastavnike i učenike, predstavnike nevladinih organizacija, MSP i poljoprivredne proizvođače.
- Nabavka opreme: Sredstvima ovog projekta biće nabavljena i ugrađena adekvatna oprema za sakupljanje i reciklažu čvrstog otpada, uključujući podzemne kontejnere. Ova oprema će biti ključna za efikasno upravljanje otpadom.
- Čišćenje i ozelenjavanje: Projekat će se takođe fokusirati na čišćenje divljih deponija i ozelenjavanje tih područja, čime će se doprinijeti vizuelnoj i ekološkoj obnovi lokalnih zajednica.
- E-tržište i aplikacija za otpad: Projekat će omogućiti uspostavljanje prekograničnog e-tržišta za čvrsti otpad i razvoj aplikacije koja će građanima omogućiti prijavu otpada i pristup informacijama o reciklažnim dvorištima i lokacijama za različite vrste otpada

Projektni ishod (očekivani rezultat):

- Izrađeni Lokalni planovi zaštite životne sredine kroz pristup učešća građana u obje opštine;
- Unaprijeđeni kapaciteti JKP-a za pružanje usluga;
- Podignuta svijest o konceptu nulte stope otpada i promovisani rezultati projekta.

Izlazni indikatori:

- Izrađen Lokalni plan zaštite životne sredine (realizovano)
- Očišćeno i uređeno 10 neuređenih odlagališta, ozelenjavanje kao i postavljanje klupa i kanti za otpatke
- Nabavljeni polupodzemni kontejneri na 5 lokacija po 4 kontejnera (5set x 4 kontejnera) i 1 elektronska vaga
- Mobilna aplikacija NERA - informacije o komunalnoj infrastrukturi na teritoriji grada (podzemni, nadzemni kontejneri, reciklažna dvorišta i sl.)

- 300 učenika i nastavnika iz Tuzi je edukovano o značaju zbrinjavanja otpada/zaštite životne sredine
- Poljoprivrednici su edukovani o kompostiranju i đubrenju zemljišta prirodnim procesima izbjegavajući hemikalije

Odgovorna strana:

Opština Tuzi - Sekretarijat za razvoj i projekte, Opština Peć
d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

Ukupna vrijednost projekta: 479.027,23 €
Ukupan iznos EU sredstava: 399.937,23 €

Ciljne grupe/korisnici:

Zaposleni u javnim komunalnim preduzećima u Tuzima i Peći (40), Zaposleni u lokalnim i nacionalnim organima u Crnoj Gori i na Kosovu (20), Građani Tuzi i Peći (50.000), Nastavnici i učenici u Tuzima i Peći (Tuzi 300, Peć 300), predstavnici nevladinih organizacija koje se bave zaštitom životne sredine (10), MSP i poljoprivredni proizvođači (80).

Period implementacije:

22 mjeseca (2023-2024)
2024. godine

Monitoring i evaluacija:

Ugovorno tijelo i Zajednički tehnički sekretarijat Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija i Crna Gora – Kosovo – Podgorica

Projekat 7: Toward Zero Waste CBC – TO0waste
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
<i>Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture</i>
Projektnom se nastoji pokrenuti prelazak na cirkularnu i resursno efikasnu ekonomiju kroz zajedničko smanjenje količine otpada na deponiju uz povećanje prikupljanja odvojenog otpada i smanjenje divljih deponija u Opštini Tuzi, Opštini Konavle i Gradu Mostaru. Očekivana promena projekta TO0waste će biti unapređenje upravljanja otpadom, uz povećanje % odvojenog prikupljanja otpada do kraja god projekat. Projekat će obuhvatiti razvoj pilot akcija (odvajanje otpada i divlje deponije), testiranje rješenja i obuke i studijske posjete o mogućnostima cirkularne ekonomije.
Namjena i cilj projekta: Unapređenje sistema upravljanja otpadom i prelazak na cirkularnu resursno efikasnu ekonomiju
Aktivnosti: Zajednički razvoj pilot akcije (odvajanje otpada i divlje deponije) Testiranje i primjena rješenja za odvojeno sakupljanje otpada i sprečavanje i sanaciju divljih deponija Organizacija zajedničkih obuka o mogućnostima cirkularne ekonomije i studijske posjete
Projektni ishod (očekivani rezultat): Unaprijeđen sistem upravljanja otpadom u cilju smanjenja količine otpada na divlje deponije i povećanje odvajanja otpada
Izlazni indikatori: <ul style="list-style-type: none"> • 2 zajednički razvijene pilot akcije (odvajanje otpada i divlje deponije) testirane u TZ, MO i unapređen u KOe kroz povećane tehničke kapacitete UC-a i prenos praksi • zajednički razvijena i poboljšana 2 rešenja testirana u pilot akcijama: <ol style="list-style-type: none"> 1. odvojeno sakupljanje otpada 2. sprečavanje i sanacija divljih deponija, sprovedeno kroz CBC   • 30 predstavnika zainteresovanih strana, učestvovalo je na šestodnevnom zajedničkim šemama obuke u TZ, MO, KO, o mogućnostima cirkularne ekonomije i 2 dana studijske posete Sloveniji. Direktnu korist od ovih rezultata imaće projektni partneri, komunalna preduzeća, stanovništvo, kompanije, institucije, zainteresovane strane učesnici zajedničke radionice i studijske posete Sloveniji, TZ, KO, MO.
Odgovorna strana: Opština Tuzi, Opština Konavle, Grad Mostar
Ukupni budžet i izvor finansiranja: Ukupno 871.320,00 EUR Sopstveno učešće 130.698,00 EUR Sredstva EU: 740.622,00 EUR
Ciljne grupe/korisnici: Prednosti koje ciljne grupe dobijaju primenom prekograničnog pristupa su: <ul style="list-style-type: none"> - Stanovništvo Mostara 113.169, Konavala 8.408 i Tuzi 11.422 imaće koristi od poboljšanog otpada upravljanje, odvojeno sakupljanje otpada i čistija životna sredina sa smanjenim brojem i količina divljih deponija - Komunalna preduzeća, Komunalno d.o.o. Tuzi, Čistoća i zelenilo Konavli d.o.o., JP Komunalno d.o.o. Mostar, JP Deponija d.o.o. Mostar, JP Parkovi d.o.o. Mostar će biti tehnički oplemenjen novim opreme i vozila za separaciju i sakupljanje otpada.

- 9 predstavnika preduzeća koja su najveći proizvođači otpada na teritoriji općine Tuzi, Konavle i grad Mostar, po 3 iz svake zemlje, učesnici radionice i studijska poseta Sloveniji o kružnoj ekonomiji i upravljanju otpadom. Cilj je sticanje znanja iz primera dobre prakse i uputstva stručnjaka kako pokrenuti principe cirkularnog ekonomičnost reciklaže i ponovne upotrebe sirovina u svojim preduzećima i procesu proizvodnje/rada
- -3 manifestacije „Škole u akciji DO 0 OTPADA“ za 90 učenika i nastavnika u 3 škole, u Tuzima, Konavlima, Mostar obilježava Svjetski dan cirkularne ekonomije uz edukaciju i kreativno takmičenje u otpadu pitanja upravljanja.
- - Prednosti koje projektno područje/programsko područje dobija od prekograničnog pristupa su: čistije životne sredine usled smanjenja zagađenja izazvanog divljim deponijama i smanjenja mešovitog otpada od legalne deponije u Podgorici, Dubrovniku i Mostaru (povećana reciklaža otpada)
- Opštine, gradovi pozvani na projektne događaje

Period implementacije:

2024-2026. godina

Monitoring i evaluacija:

Ugovorno tijelo i Zajednički tehnički sekretarijat programa IPA CBC Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora

Projekat 8: Osposobljavanje d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi sa potrebnom mehanizacijom i opremom**STRATEŠKI CILJ 2:** Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine**Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture****Opis projekta:**

Društvu, d.o.o. „Komunalno/Komunale“ Tuzi, povjereni su poslovi komunalnih djelatnosti, koji su od javnog interesa, među kojima je i održavanje čistoće na teritoriji opštine Tuzi. U samom funkcionisanju Društvo se susrijeće sa brojnim problemima, prvenstveno u smislu pružanja usluga građanima, i održavanja čistoće grada, održavanje puteva i lokalnih vodotoka, što je prouzrokovano kašnjenjem procesa raspodjele imovine sa Glavnim Gradom Podgorica. Neraspolaganje neophodnom mehanizacijom i opremom za obavljanje komunalnih djelatnosti, direktno utiče na ugrožavanje životne sredine i stvaranje divljih deponija, gdje poseban problem predstavlja kabasti i biootpad. U skladu sa Lokalnim planom zaštite životne sredine planira se nabavka sledeće mehanizacije i opreme:

- Nabavka 1 traktora i 1 malčera
- Nabavka vozila autosmećara za odvoz otpada iz podzemnih kontejnera i vozila autosmećara za odvoz odvojenog otpada)
- Nabavka čistača ulica za redovno i periodično čišćenje ulica u gradu i u prigradskim naseljima
- Nabavka drobilice koja se može kačiti na traktor kako bi se drobljenje granja moglo izvršavati na terenu
- Nabavka grajfera sa prikolicom i ostalom odgovarajućom opremom
- Nabavka tricikla za radnike na terenu radi lakšeg i bržeg sakupljanja sitnog otpada pored puta i održavanje parkova.
- Nabavka zaštitne i radne opreme za radnike na terenu, radne rukavice, cipele, čizme, kišne kabanice, kombinezoni, ljetnje i zimske majice, kape, zaštitne naočare, zaštitne maske.
- Nabavka plastičnih kanta za domaćinstva za odlaganje kabastog i biljnog otpada nabavka oko 20 kontejnera kapaciteta od 3 do 5 m³

Namjena i cilj projekta:

Snabdijevanjem neophodne tehničke opremljenosti i opreme za obavljanje djelatnosti, omogućava se efikasno, održivo i kvalitetno pružanje usluga građanima, održavanje čistoće na teritoriji Opštine Tuzi, rješavanje problema sa odlaganjem svih vrsta otpada van kontejnera. Neophodna je zamjena postojećih kontejnera koji se nalaze u lošem stanju, a nemoguće je odlaganje otpada u njih, ili pražnjenje istih. Obavezno dodavanje novih kontejnera u nekoliko lokacija, to je u najseljenijim područjima u Opštini Tuzi. Ostvarenjem ovog cilja najveće benefite imaju korisnici usluga u oblasti komunalnih djelatnosti, odnosno građani, pravna i fizička lica i to, kako kroz očuvanje životne sredine i zdravlja ljudi, tako i kroz stvaranje povoljnog ambijenta za obnovu i ekonomski razvoj Opštine Tuzi.

Aktivnosti:

Nabavka vozila, mehanizacije i opreme putem raspisivanja tendera i odabira najbolje ponude

Određivanje lokacija za postavljanje kontejnera

Obezbijediti adekvatnu lokaciju za parkiranje vozila i mehanizaciju Društva

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Razvoj i unapređenje kvaliteta komunalnih usluga, kao i unapređenje organizacije i efikasnost rada nabavkom potrebne mehanizacije i opreme

Izlazni indikatori:

Nabavljena mehanizacija i oprema

Odgovorna strana:

Komunalno/Komunale doo, Opština Tuzi

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

2024. godina - Eko fond, Budžet Opštine Tuzi, budžet Komunalno/Komunale, EU fondovi, Donacije

Dinamika nabavke mehanizacije i opreme biće vršena u skladu sa raspoloživim sredstvima

- Nabavka traktora i malčera - 53.732,80 € (2024. godina)
- Nabavka vozila autosmečara za odvoz otpada iz podzemnih kontejnera i vozila autosmečara za odvoz odvojenog otpada - 160.000,00 € (2025-2026. godina)
- Nabavka čistača ulica - 40.000,00 € (2025-2027. godina)
- Nabavka drobilice – 5.000,00 € (2025-2026. godina)
- Nabavka grajfera sa prikolicom i ostalom odgovarajućom opremom - 50.000,00 € (2025-2026. godina)
- Nabavka tricikla – 10.000,00 € (2024-2025. godina)
- Nabavka zaštitne opreme – 50.000,00 € (2024-2027. godina)
- Nabavka plastičnih kanti i kontejnera - 180.000,00 € (2024-2026. godina)

Ciljne grupe/korisnici:

Lokalno stanovništvo, Opština Tuzi i d.o.o. “Komunalno/Komunale” Tuzi.

Period implementacije:

2024-2026 godine

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi – Sekreterijat za razvoj i projekte

Projekat 9: Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture
<p>Opis projekta: Projekat podrazumjeva izradu projektne dokumentacije za izgradnju i rekonstrukciju gradskih i prigradskih saobraćajnica i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izmjena GP rekonstrukcije dijela puta Podgorica-Tuzi, od mosta na cijevni do skretanja za Šipčanik • Revizija GP rekonstrukcije dijela puta Podgorica-Tuzi, od mosta na cijevni do skretanja za Šipčanik • Izmjena GP rekonstrukcije Ržaničkog mosta na rijeci cijevni, na trasi regionalnog puta Podgorica-Tuzi • Revizija GP rekonstrukcije Ržaničkog mosta na rijeci cijevni, na trasi regionalnog puta Podgorica-Tuzi • Izmjena GP rekonstrukcije raskrsnice Božaj – Golubovci u Tuzima u zahvatu Pup – a Pg • Revizija GP rekonstrukcije raskrsnice Božaj – Golubovci u Tuzima u zahvatu Pup – a Pg • Izrada GP rekonstrukcije dijela puta Tuzi – Božaj, od poljoprivredne apoteke do skretanja za sukuruć u dužini od cca 1700m • Revizija GP rekonstrukcije dijela puta Tuzi – Božaj, od poljoprivredne apoteke do skretanja za sukuruć u dužini od cca 1700m • Izrada GP rekonstrukcije puta od gimnazije do lokalnog puta Dušići – Vuksanljekaj u dužini od cca (2200m) • Revizija GP rekonstrukcije puta od gimnazije do lokalnog puta Dušići – Vuksanljekaj u dužini od cca (2200m) • Izrada GP rekonstrukcije puta pored Plantaža Dušići – Vuksanljekaj u dužini od (1700 m) • Revizija GP rekonstrukcije puta pored Plantaža Dušići – Vuksanljekaj u dužini od (1700 m)
<p>Namjena i cilj projekta: Stvaranje pretpostavki za rekonstrukciju saobraćajnica sa pratećom infrastrukturom koje su predviđene važećim planskim dokumentima kojim se unapređuje saobraćajna i ostala infrastruktura opštine Tuzi.</p>
<p>Aktivnosti: -dobijanje urbanističko-tehničkih uslova -izbor projektanta i revidenta -izrada projektne dokumentacije - revizija projekta</p>
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Stvaranje pretpostavki za izgradnju i rekonstrukcija saobraćajnica</p>
<p>Izlazni indikatori: Izrađena projektna dokumentacija</p>
<p>Odgovorna strana: - Opština Tuzi</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: Izrada projekata 106.458,00 € - Opština Tuzi</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici:</p>

<p>Građani Opštine Tuzi.</p> <p>Period implementacije: 2024. godina</p> <p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu i Sekretarijat za urbanizam</p>
--

<p>Projekat 10: Izgradnja i rekonstrukcija gradskih ulica i uređenje</p> <p>STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine</p> <p>Prioritet 2.4 <i>Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture</i></p> <p>Opis projekta: Projekat podrazumjeva rekonstrukciju i izgradnju putnih pravaca i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekonstrukcija raskrsnice Božaj – Golubovci u Tuzima u zahvatu PUP -a Podgorica • Rekonstrukcija dijela puta Podgorica – Tuzi, od mosta na Cijevni do skretanja za Šipčanik • Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka <p>Namjena i cilj projekta: Rekonstrukcija saobraćajnica sa pratećom infrastrukturom predviđenih važećim planskim dokumentima. Na ovaj način će se unaprijediti saobraćajna i ostala infrastruktura u opštini Tuzi.</p> <p>Aktivnosti: - Raspisivanje tendera i odabir izvođača za izgradnju i rekonstrukciju saobraćajnica - Izvođenje radova - Praćenje izvođenja radova</p> <p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Povezivanje i unapređenje tehničkih karakteristika saobraćajnica</p> <p>Izlazni indikatori: Dužina izgrađenih i rekonstruisanih ulica</p> <p>Odgovorna strana: - Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte</p> <p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 852.709,00 € Budžet Crne Gore</p> <p>Ciljne grupe/korisnici: Građani Opštine Tuzi.</p> <p>Period implementacije: 2024. godina</p> <p>Monitoring i evaluacija: - Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu i Sekretarijat za urbanizam</p>
--

Projekat 11: Regulacija korita rijeke Rujele, od Miljeških izvora do naselja Vuksanlekići i izgradnje pješačke staze od mosta kod Katolicke crkve do Šipčaničke gore.

STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine

Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture

Opis projekta:

Rijeka Rujela nastaje od povremenih izvora u ataru sela Donji Milješ i otiče kroz Čemovsko polje, prolazi kroz naselje Tuzi i dalje kroz naselje Kotrabudan i Podhum do uliva u Skadarsko jezero na području Krivuljana. Dio vode rijeka Rujela prima i sa izvora potoka Krevenice. Velike vode uslovljavaju pokretanje nanosa iz korita i rušenje obala, naročito na ostrim krivinama. Kako tok meandrira, a korito je neravnomjerno tj. neujednačene širine i dužine zasuto je, zapravo izražena je erozija dna korita, a na pojedinim lokacijama prisutna je i eksploatacija materijala iz korita, kao i oblast sa najčešćim lokacijama za odlaganje otpada, to se javlja često izlivanje iz rječnog korita. Pješačka staza je projektovana uz korito rijeke Rujele, u dužini od oko 1500 metara. Minimalna širina staze iznosi 1,5 metara, a podužni nagib maksimalno 12%.

Namjena i cilj projekta:

Predstavlja nastavak regulacije korita rijeke Rujele od izvora u Milješ do uliva u Skadarsko jezero. U prošlim godinama je realizovana prva faza regulacije korita od Skadarskog jezera do mosta u Vuksanlekićima, te je ovim projektom obuhvaćeno dio od mosta u Vuksanlekićima na magistralnom putu Tuzi-Božaj do izvora u Milješ. Ovim projektom se povezuje šetalištem centar Tuzi i park-šuma Šipčanik i vinski podrum plantaže 13 Jul.

Aktivnosti:

- Izrada projektne i planske dokumentacije
- Izbor izvođača i nadzora radova
- Izvođenje radova
- Prijem radova

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Riješava problem poplava poljoprivrednog područja i objekata u toku kišnih padavina u susjednim parcelama duž korita, sprječava degradiranje korita od erozija, uljepšava se ambijent rječnog toka, rasterećuje se atmosferska kanalizacija centra Tuzi koja je povezana na rijeku Rujele, unaprijeđenje rekreativnih aktivnosti.

Izlazni indikatori:

Uređeno korito rijeke
Pješačka staza 1500 metara

Odgovorna strana:

Uprava za kapitalne projekte, Opština Tuzi

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

445.000,00 Budžet Crne Gore – 2024. godine

Ciljne grupe/korisnici:

Građani Opštine Tuzi, turistička organizacija Tuzi, NP Skadarsko Jezero

Period implementacije:

2024. godine

Monitoring i evaluacija:

Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu i Sekretarijat za urbanizam

Projekat 12: Rekonstrukcija saobraćajnice Tuzi- Hoti (od raskrsnice u Tuzima do mosta na rijeci Rujeli)
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture
Opis projekta: Saobraćajnica koja je predmet ovog predloga predstavlja saobraćajnicu sekundarne mreže. Tuzi – Hoti, približne dužine 2.400 m (od raskrsnice u Tuzima do mosta preko rijeke Rujele). Predmetna saobraćajnica se nalazi u zahvatu Prostornog urbanističkog plana Podgorice. Povezuje naselja sa centrom u Tuzima i služi kao alternativni put prema graničnom prelazu Božaj
Namjena i cilj projekta: Rasterećuje i sabira lokalne opštinske puteve u Tuzima, ostvaruje se bolja veza naselje Tuzi sa naseljom Vuksanlekići, olakšava prevoz putnika i transport poljoprivrednih proizvoda, takodje se ostvaruje bolja veza sa Željezničkom stanicom Tuzi. Utiče na razvoj poljoprivrede kao primarne grane ekonomije tog područja, povezuje sela i prigradska naselja sa gradom, povezuje i doprinosi željezničkoj stanici Tuzi.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne i planske dokumentacije - Izbor izvođača i nadzora radova - Izvođenje radova - Prijem radova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Bolja saobraćajna povezanost sa drugim naseljima
Izlazni indikatori: Rekonstruisana saobraćajnica u dužini 2,4 km
Odgovorna strana: Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 26.000,00 EUR Izrada GP i revizija rekonstrukcije puta Tuzi – Hoti u dužini od cca 2200m 356.000,00 EUR Budžet Crne Gore – 2024. godine
Ciljne grupe/korisnici: Građani opštine Tuzi, poljoprivredni proizvođači, preduzetnici, putnici.
Period implementacije: Do 2026. godine
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu i Sekretarijat za urbanizam

Projekat 13: Izgradnja saobraćajnice Dinoša - Ržanički most - M2 Podgorica - Bar
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.4 <i>Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture</i>
Opis projekta: Saobraćajnica je PUP-om Podgorica dio istočne zaobilaznice Glavnog grada. Saobraćajnicom bi se dobio bolja povezanost naselja Dinoša sa Kućama rakića, Karabuškom poljem i gradskim jezgrom Tuzi te sa Glavnim gradom.
Namjena i cilj projekta: Bolja saobraćajna povezanost između naselja i formiranje novih razvojnih mogućnosti
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne i planske dokumentacije - Izbor izvođača i nadzora radova - Izvođenje radova - Prijem radova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Bolja saobraćajna povezanost sa drugim opštinama i naseljima kao predušlov za nove razvojne mogućnosti na ovom prostoru.
Izlazni indikatori: <ul style="list-style-type: none"> - Formiranje saobraćajne mreže između naselja u dužini 2.5km
Odgovorna strana: <ul style="list-style-type: none"> - Opština Tuzi, Uprava za kapitalne projekte
Ukupni budžet i izvor finansiranja: <ul style="list-style-type: none"> - 588.290,00 Budžet Crne Gore – 2024. godina
Ciljne grupe/korisnici: Građani Opštine Tuzi i Glavnog grada
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: <ul style="list-style-type: none"> - Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu i Sekretarijat za urbanizam, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva

Projekat 14: Rekonstrukcija saobraćajnice Mataguži – Tuzi, dionica Trešnjica-Tuzi km 4+587.00 – km 9+476.85
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture
Opis projekta: Saobraćajnica koja je predmet ovog predloga predstavlja saobraćajnicu primarne mreže. Saobraćajnica se odlikuje lošim kolovoznim zastorom i nepovoljnim tehničkim karakteristikama te je potrebno izvršiti rekonstrukciju jer predmetna saobraćajnica povezuje više sela i naselja sa gradom a služi i za saobraćanje autobusa javnog prevoza, takođe predstavlja dio regionalnog puta Tuzi-Golubovci. Naime, ovim projektom je planirana javna rasvjeta LED tehnologijom, biciklističke staze, trotoari i zelene površine. Dužina saobraćajnice Mataguži-Tuzi je 4888m.
Namjena i cilj projekta: Riješava se tranzitni saobraćaj iz Albanije prema primorskim gradovima Crne Gore i obrnuto, rasterećuje međunarodni put Podgorica-Tuzi-Božaj, povezuje Opštinu Tuzi i Opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci sa Glavnim gradom Podgoricom, olakšava javni prevoz putnika i transport poljoprivrednih proizvoda, rasterećuje lokalne opštinske puteve. Utiče na razvoj poljoprivrede kao primarne grane ekonomije tog područja, povezuje sela i prigradska naselja sa gradom, doprinosi javnom transportu i tranzitnom saobraćaju. Doprinosi otklanjanju rizika bezbjednosti u saobraćaju za mala i teretna vozila, za pješake i bicikliste
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne i planske dokumentacije - Izbor izvođača i nadzora radova - Izvođenje radova - Prijem radova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Bolja saobraćajna povezanost sa drugim opštinama i naseljima i nove razvojne mogućnosti
Izlazni indikatori: Izrađena projektna dokumentacija Rekonstruisana saobraćajnica u dužini 4,587 km
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 55.000,00 EUR Opština Tuzi - Izrada GP i revizija GP rekonstrukcije puta Tuzi – Mataguži u dužini od cca 4900m Ukupna vrijednost projekta biće poznata nakon izrade Glavnog projekta.
Ciljne grupe/korisnici: Građani Opštine Tuzi i Zete, poljoprivredni proizvođači, preduzetnici, putnici.
Period implementacije: 2024. godina – projektna dokumentacija
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 15: Rekonstrukcija pijace u Tuzima
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture
<p>Opis projekta: Na području opštine Tuzi se nalazi veliki broj poljoprivrednih gazdinstava koji višak svojih proizvoda plasiraju na Zelenoj pijaci i koja je prepoznata kao mjesto na kome se mogu naći domaći proizvodi. Zelena pijaca raspolaže sa 22 tezge za prodaju voća i povrća, jednim sektorom za sir i meso i 6 prodajnih mjesta za ribu, kao i 6 prodajnih mjesta za cvijeće. Takođe, Pijaca mješovite robe je prepoznata po velikom broju posjetilaca i kao mjesto raznovrsne trgovine i zbog toga veliki broj građana iz susjednih opština. Pijaca mješovite robe raspolaže sa 426 prodajnih prostora, ukupne površine od 5278 m². Realizacija projekta ima za cilj da unaprijedi uslove rada na pijacama kroz rekonstrukciju pijace mješovite robe, koja uključuje popravku krova i ugradnju nove elektro - instalacije.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: - Pобољшanje uslova na pijačnim objektima i unapređenje ukupnog poslovanja</p>
<p>Aktivnosti: - Izrada projektne dokumentacije - Raspisivanje tendera za projekat rekonstrukcije - Izbor najpovoljnijeg ponuđača - Rekonstrukcija gradske pijace</p>
<p>Projektни ishod (оčekivani rezultat): Pобољшanje uslova na pijačnim objektima</p>
<p>Izlazni indikatori: Rekonstruisana pijaca mješovite robe</p>
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi, "Pijace/Tregu" Tuzi</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 133.500,00 EUR Opština Tuzi, "Pijace/Tregu" Tuzi, Uprava za kapitalne projekte</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Građani Opštine Tuzi, poljoprivrednici, trgovci</p>
<p>Period implementacije: 2024. godina</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam</p>

Projekat 16: Izgradnja gradske pijace
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture
Opis projekta: Projekat predviđa izgradnju savremenog objekta gradske pijace kroz privatno-javno partnerstvo Opštine Tuzi i zainteresovanog investitora.
Namjena i cilj projekta: <ul style="list-style-type: none"> - Održavanje i opremanje pijaca i objekata na pijacama, izdavanje objekata i prostora na pijacama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda na malo. - Izgradnja pijaca i pijačnih objekata, nabavka pijačne opreme i uređaja za svoje potrebe sopstvenim sredstvima i sredstvima osnivača; Izdavanje objekata i prostora za prodaju proizvoda zanatstva domaće radinosti i drugih neprehrambenih proizvoda i stoke, dozvoljenih po propisima. - Postavljanje, održavanje i izdavanje u zakup uličnih tezgi i kioska na mestima koja su određena za prodaju na malo neprehrambenih proizvoda robe široke potrošnje.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne dokumentacije - Raspisivanje tendera za projekat izgradnje gradske pijace - Izbor najpovoljnijeg ponuđača - Izgradnja gradske pijace
Projektni ishod (očekivani rezultat): Savremeni pijačni prostor podoban za prodaju i skladištenje proizvoda.
Izlazni indikatori: Izgrađen objekat pijace
Odgovorna strana: <ul style="list-style-type: none"> - Opština Tuzi, Privatni investitor
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 45.000,00 € – projektna dokumentacija – Opština Tuzi <ul style="list-style-type: none"> - Izrada GP za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – pijace 35.000,00 € - Revizija GP za izgradnju lokalnog objekta od opšteg interesa – pijace 10.000,00 € Opština Tuzi, Privatni investitor
Ciljne grupe/korisnici: Građani Opštine Tuzi, poljoprivrednici, trgovci
Period implementacije: 2024. godine - projektna dokumentacija
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 17: Kupovina objekta za potrebe ograna Tuzi
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture
Opis projekta: Od osnivanja Gradske opštine Tuzi, zaposleni su smješteni u prostorijama, koje su zadovoljavale tadašnje potrebe. Sticanjem statusa samostale Opštine Tuzi i preuzimanjem svih nadležnosti lokalne uprave prostorni kapaciteti u kojima su smješteni zaposleni u opštini predstavljaju ograničavajući faktor rad i razvoj. Sa ciljem unapređenja kapaciteta planirana je kupovina objekata za potrebe organa opštine Tuzi.
Namjena i cilj projekta: Objekat je namijenjen organima lokalne uprave. Cilj projekta je stvaranje preduslova za razvoj i unapređenje administrativnih kapaciteta lokalne uprave.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Sprovođenje postupka Javne nabavke - Izbor najpovoljnije ponude - Sklapanje ugovora - Isplata u skladu sa ugovorom
Projektni ishod (očekivani rezultat): Unapređenje kapaciteta lokalne uprave
Izlazni indikatori: Kupljen objekat za organe lokalne uprave
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 600.000,00 Opština Tuzi - 2024. godina Ukupna vrijednost 1.500.000 EUR
Ciljne grupe/korisnici: Lokalna samouprava, građani
Period implementacije: 2024 - godine
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za imovinu

Projekat 18: Uređenje i modernizacija postojećih i novih zelenih površina na teritoriji opštine Tuzi

STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine

Prioritet 2.5 Izgradnja ostale javne infrastrukture

Opis projekta:

Održavanje javnih zelenih površina na teritoriji Opštine Tuzi obavlja d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi. Urbane zelene površine predstavljaju značajnu komponentu kvalitetnog života, stoga je jedan od naših prioriteta održivo upravljanje i njihovo unapređenje u skladu sa standardima, praksama i vrijednostima.

Javne zelene površine su sve zelene površine na teritoriji grada, na kojima se vrše radnje ozelenjavanja, sadnje sadnica, zasnivanje travnjaka, cvijetnjaka, ružičnjaka i drugog zelenila, i na kojima su izgrađene pješačke komunikacije, dječija igrališta i drugi vrtno-arhitektonski elementi, koji su u osnovnoj funkciji zelenih površina i služe redovnoj upotrebi tih površina.

Ukupna teritorija koju pokrivaju javne zelene površine na teritoriji opštine Tuzi iznosi 18.630 m²

Javne zelene površine na teritoriji opštine Tuzi su:

- Park u centru Tuzi (površine 3.500 m²)
- Park kod gimnazije „25. maj“ (površine 680 m²)
- Zelena površina kod KIC „Malesija“ (površine 3.000 m²)
- Zelena površina kod KIC „Sukuruć“ (površine 8.500 m²)
- Zelena površina kod upravne zgrade opštine Tuzi (površine 2.950 m²)

Uređivanje javnih zelenih površina vrši se prema tehničkoj dokumentaciji koja mora biti u skladu sa planskim dokumentom.

U skladu sa planovima Društva i Lokalnim planom zaštite životne sredine opštine Tuzi u narednom periodu su predviđene sledeće aktivnosti:

- Ozelenjen pojas duž dijela rekonstruisane međunarodne saobraćajnice u dužini od 270 m (Zelena Tuzi – gradimo zelenu budućnost!, projekat ozelenjavanja u urbanom dijelu Tuzi)
- Rekonstrukcija glavnog gradskog parka
- Ugradnja sistema za navodnjavanje u centru grada od bilborda do mosta
- Ozelenjavanje dijela puta Dinoša-Konik sa desne strane
- Uređenje zelenila oko gimnazije, putnog pravca Tuzi-Mataguži, bulevar Tuzi-Podgorica, glavni magistralni put prema Albaniji
- Uređenje parkova i prirodnih izletišta (uređeni parkovi, izletišta i izvorišta Trgaja, Vitoja, izvor u Traboinu, izvor Krevenica, Ubao Milješki, vodopad Kuće Rakića, izletišta Zbelj, izvor u Ljekovićima i izvor u Pothumu)
- Uređenje seoskih centara (Toječ u Dinoši, Piograđa u Vladnama, Ljama u Milješu, Ljama u Omerbožovićima)
- Ugradnja sistema za navodnjavanje KIC Malesija i dopuna biljnog fonda
- Zamjena sistema za navodnjavanje parka kod Opštine

Namjena i cilj projekta:

Cilj projekta se odnosi na ozelenjavanje i modernizacija javnih površina i uljepšavanje grada, čime će se postići veća apsorpcija gasova, smanjenje buke, povećanje vlažnosti vazduha i poboljšanje mikroklima u svim delovima Opštine.

Aktivnosti:

- Izrada projektne i planske dokumentacije
- Izvođenje radova na javnim zelenim površinama

- Održavanje, čišćenje i zaštita zelenih površina
Projektni ishod (očekivani rezultat): Ozelenjavanje određenih površina i uređenje i modernizacija postojećih
Izlazni indikatori: Površina uređenih zelenih površina i broj uređenih postojećih
Odgovorna strana: d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 2024. godina - Eko fond, Budžet Opštine Tuzi, budžet Komunalno/Komunale, EU fondovi, Donacije Dinamika uređenja i modernizacije zelenih površina biće vršena u skladu sa raspoloživim sredstvima <ul style="list-style-type: none"> - Ozelenjen pojas duž dijela rekonstruisane međunarodne saobraćajnice u dužini od 270 m - 33.218,28 € (2024. godina) – Eko fond - Rekonstrukcija glavnog gradskog parka 200.000,00 € (2026. godina) - Ugradnja sistema za navodnjavanje u centru grada od bilborda do mosta - 20.000,00 € (nakon završetka rekonstrukcije puta) - Ozelenjavanje dijela puta Dinoša-Konik sa desne strane 80.000,00 € (2026. godina) - Uređenje zelenila oko gimnazije, putnog pravca Tuzi-Mataguži, bulevar Tuzi-Podgorica, glavni magistralni put prema Albaniji – 25.000,00 € (2024-2025. godina) - Uređenje parkova i prirodnih izletišta 50.000,00 € (2024-2025. godina) - Uređenje seoskih centara - 15.000,00 € (2024. godina) - Ugradnja sistema za navodnjavanje KIC Malesija i dopuna biljnog fonda - 15.000,00 € (2025-2027. godina) - Zamjena sistema za navodnjavanje parka kod Opštine - 10.000,00 € (2025-2027. godina)
Ciljne grupe/korisnici: Lokalno stanovništvo, Opština Tuzi i d.o.o. "Komunalno/Komunale" Tuzi
Period implementacije: 2024-2026. godine
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 19: Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.4 Izgradnja i rekonstrukcija putne i željezničke infrastrukture
<p>Opis projekta: Suzbijanje organizama koji mogu biti prenosioci zaraznih bolesti, njihovi rezervoari, izazvati alergijske reakcije, imati toksično djelovanje ili su na drugi način štetni po čovjeka i životnu sredinu je jedan od prioriteta ciljeva. Zbog aktuelne i upozoravajuće epidemiološke situacije u svijetu proteklih godina po pitanju obolijevanja od grupe zaraznih bolesti koje prenose vektori (kod nas su registrovani slučajevi zapadnonilske groznice, lajšmanijaze, importovani slučajevi malarije, ZIKA i Covid-19 virusi, i drugih bolesti ove grupe) veliki značaj u suzbijanju vektorskih bolesti imaju pravovremena systemska dezinsekcija i deratizacija. Prenosiva bolest “kvrge kože” kod životinja je u prethodnom periodu izazvala velike štete poljoprivrednicima a proširila se preko komaraca, što je uzrokovalo potrošnju značajnog novčanih sredstava za sanaciju štete i nadoknadu pogođenim domaćinstvima. Da bi se prenošenje zaraznih bolesti prekinuo, neophodno je sprovesti adekvatne preventivne mjere zaštite, kao što su dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija. Održiv razvoj i ublažavanje uticaja prirodnih hazarda u oblasti zaštite ljudi i oblasti poljoprivrede (zdravlja domaćih životinja i biljnih kultura), između ostalog, podrazumijeva i regulaciju populacije štetnih mikroorganizama, insekata i glodara koji mogu biti uzročnici prenošenja zaraznih bolesti kako na ljude tako i na domaće životinje. Podrška se daje za preventivnu dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju na svim naseljima na području opštine Tuzi za terensko i tehničko sprovođenje ovih mjera, a po nalogu, naredbi ili zahtjevu inspeksijskih državnih organa, shodno zakonu.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Preventivnu deratizaciju i larvicidni tretman uništavanja komaraca kako larvi, tako i odraslih formi može vršiti isključivo pravno lice koje ima ovlaštenje i sertifikat za ovu vrstu poslova, obučen kadar i odgovarajuću opremu i sredstva za rad, a nakon dostavljanja Ponude i potpisivanja ugovora sa predstavnikom opštine o ovoj vrsti usluge. Cilj sprovođenja ove mjere je ublažavanje uticaja prirodnih hazarda, povećan nivo zaštite zdravlja ljudi i domaćih životinja od prenosivih bolesti, regulacija štetnih mikroorganizama, insekata i glodara, zaštita biodiverziteta i održiv razvoj poljoprivrede. Obaveze izvođača posla i nalogodavca biće bliže definisani kroz Ugovor.</p>
<p>Aktivnosti: Nakon dostavljanja naredbe, naloga ili zahtjeva inspeksijskog državnog organa ili drugi zahtjev u zavisnosti od realne i objektivne potrebe pristupit će se realizaciji mjere.</p> <ul style="list-style-type: none"> - objava tendera; - izbor izvođača poslova; - rješenje o formiranju nadzornog tijela za praćenje realizacije mjere; - realizacija mjere; - podnošenje izvještaja od strane nadzornog organa i - uplata sredstava na žiro račun izvršioca posla.
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Sprovedene preventivne mjere zaštite će uticati na smanjenje broja uzročnika prenosioca bolesti</p>
<p>Izlazni indikatori: Izvršena aktivnosti preventivne zaštita životne sredine i zdravlja ljudi</p>
<p>Odgovorna strana: Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 12.500,00 € , Opština Tuzi</p>

Ciljne grupe/korisnici: Učenici osnovnih škola i stanovnici opštine
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština, Sekretarijat za poljoprivredu i ruralni razvoj

Projekat 20: Izrada Plana upravljanja spomenikom prirode “Kanjon Cijevne”
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine
<p>Opis projekta: Upravljanje zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže podrazumijeva sprovođenje niza mjera i aktivnosti potrebnih za dugoročno očuvanje prirodnih i drugih vrijednosti područja, a u okviru odgovornosti dodijeljenih pojedinim institucijama sistema Zakonom o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 52/16) i povezanim podzakonskim aktima.</p> <p>Djelokrug rada javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže najčešće se sastoji od sljedećih segmenata: očuvanje prirodnih vrijednosti, očuvanje kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti (ukoliko postoje u predmetnom području), upravljanje posjećivanjem (ukoliko je dopušteno i primjereno u predmetnom području) i saradnja sa lokalnom zajednicom u cilju osiguravanja dugoročnog očuvanja prirodnih vrijednosti područja. Višegodišnja praksa u upravljanju zaštićenim područjima u svijetu i praćenju njihove učinkovitosti u očuvanju prirode pokazala je da su za uspješnost važna načela prilagodljivosti i participatornosti upravljanja.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prilagodljivo (adaptivno) upravljanje se temelji na kružnom procesu upravljanja koji omogućava da se informacije i iskustva iz prošlosti uključuju u učinkovitije upravljanje u budućnosti. - Pojam participatorno upravljanje (u kontekstu zaštićenog područja tj. područja ekološke mreže) označava da su dionice na različite načine i na različitim nivoima uključene u različite faze ciklusa upravljanja područjem. <p>Odluke o proglašenju spomenika prirode “Kanjon Cijevne” br. 02-030/17-1488 od 21.decembra 2017.god. propisuje da Plan upravljanja Spomenika prirode “Kanjon Cijevne” donosi organ lokalne samouprave na period od pet godina, uz predhodnu saglasnost Ministarstva. Takođe Odluka o pristupanju izrade Plana upravljanja spomenika prirode “Kanjon Cijevne” (“Službeni list Crne Gore – opštinski propisi, br. 020/20) koja je usvojena na XIII sjednici Skupštine opštine obavezuje na pristupanje izrade istog.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Cilj predložene mjere je izrada Plana upravljanja koji će biti primjenljiv sledećih pet godina i iz kojeg će se crpiti godišnji akcioni planovi za poslove i aktivnosti koje će na terenu izvoditi upravljač.</p>
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - donošenje rješenja o formiranju radnog tima za izradu plana; - potpisivanje sporazuma sa članovima radnog tima; - izrada plana; - javna rasprava, - usvajanje dokumenta na sjednici Skupštine Opštine;

Projektni ishod (očekivani rezultat): Dokument sa smjernicama za očuvanje prirode i održivo upravljanje područjem
Izlazni indikatori: Usvojen Plan upravljanja spomenikom prirode
Odgovorna strana: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam
Ukupni budžet i izvor finansiranja: Opština Tuzi
Ciljne grupe/korisnici: Stanovništvo opštine Tuzi i šire.
Period implementacije: 2023-2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 21: Izrada Lokalnog akcionog plana za biodiverzitet
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.6 Ekologija i zaštita životne sredine
Opis projekta: Zakon o životnoj sredini je krovni zakon (lex generalis) u zaštiti životne sredine i kao takav postavio je osnove za donošenje niza propisa i strateških dokumenta. Zakon propisuje da Lokalni akcioni plan za biodiverzitet, radi sprovođenja strategije, očuvanja i zaštite prirode na lokalnom nivou donose nadležni organi lokalne samouprave. Cilj izrade ovog dokumenta jeste da se evidentiraju trendovi i promjene u ranijem periodu, uvrste novine kada su u pitanju standardi, te da se definišu buduće aktivnosti kako bi se ostvarila zacrtana vizija održivog razvoja i dostizanje evropskih normi u oblasti zaštite životne sredine. Lokalnim planom zaštite životne sredine razrađuju se mjere iz Programa koje se odnose na područje, u skladu sa lokalnim posebnostima i obilježjima područja za koje se Plan donosi. Planom se uspostavljaju ciljevi i zadaci od značaja za zaštitu životne sredine i održivi razvoj na lokalnom nivou. Lokalne vlasti učestvuju u planiranju, rukovođenju i održavanju ekonomske i društvene infrastrukture, iniciraju i nadgledaju proces planiranja, usvajaju lokalnu politiku zaštite životne sredine, te sprovode nacionalnu regulativu. Kao nivo vlasti koji je najbliži običnom čovjeku, lokalne vlasti imaju i najznačajniju ulogu u edukaciji i mobilizaciji javnosti za implementiranje principa održivog razvoja. Implementacijom Plana postići će se efikasno, efektivno i održivo upravljanje prirodnim resursima, unaprjeđenje saradnje unutar sektora stvaranjem partnerskih odnosa na lokalnom nivou, povećanje sposobnosti rješavanja i suočavanja sa problemima ugrožavanja životne sredine, omogućavanje stvaranja koncenzusa o prioritetima, podsticaj za donošenje ekonomski opravdanih odluka.
Namjena i cilj projekta: Lokalni akcioni plan za biodiverzitet donosi se za period od pet godina. Plan će sadržati trendove i promjene u ranijem periodu, novine u standardima, definiciju budućih aktivnosti kako bi se ostvarila zacrtana vizija održivog razvoja i dostizanje evropskih normi u oblasti zaštite životne sredine.
Aktivnosti:

- donošenje Odluke o pristupanju izrade LAPB;
- obezbjeđivanje sredstava za izradu plana
- donošenje rješenja o formiranju radnog tima za izradu plana;
- izrada plana;
- javna rasprava,
- usvajanje dokumenta na sjednici Skupštine Opštine;

Projektni ishod (očekivani rezultat):

Smjernice održivog razvoja i zaštite biodiverziteta

Izlazni indikatori:

Izrađen Lokalni akcioni plan za biodiverzitet

Odgovorna strana:

Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Ukupni budžet i izvor finansiranja:

20.000,00 EUR, Opština Tuzi

Ciljne grupe/korisnici:

Stanovništvo opštine Tuzi i šire.

Period implementacije:

2022. godina

Monitoring i evaluacija:

Opština - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 22: Uklanjanje i sanacija nelegalnih odlagališta otpada i čišćenje korita rijeka
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.3 Unaprijeđenje i razvoj komunalnih usluga i komunalne infrastrukture
<p>Opis projekta: Na teritoriji opštine Tuzi utvrđeno je 18 lokacija na kojima se otpad odlaze na nepropisan način, zbog čega su formirane „divlje deponije“ otpada. Ova odlagališta otpada locirana su u blizini policijske stanice, kod „Castelane“, kod „Europakta“, u naseljima Vladne, Milješ, Kuće Rakića, Vulaj, Vuksanlekići, te lokalnom putu Dušić-Tuzi. Takođe, neuređena odlagališta otpada locirana su i u zoni Nacionalnog parka Skadarsko jezero, i to dvije deponije u naselju Podhum, dvije u naselju Kotrabudan i jedna u naselju Drešaj. Pored Skadarskog jezera kao zaštićenog područja, locirane su i četiri neuređena odlagališta u zoni Spomenika prirode „Kanjon Cijevne“, i to sve četiri na području MZ „Dinoša“. Na svim ovim deponijama dominira kabasti otpad, građevinski šut i biorazgradivi otpad. Uz to može se naći i opasni otpad koji dijelom pripada građevinskom otpadu, a koji čine stare salonitne ploče (azbest), otpad u vidu ambalaže motornih ulja, uljni filteri i zauljane krpe iz lokalnih automehaničarskih radnji, ambalaža od farbi, kiselina, razređivača i dr.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Cilj projekta je uklanjanje i sanacija nelegalnih odlagališta otpada čije prisustvo utiče na zagađuje životne sredine (voda, vazduh, zemljište). Ostvarenjem ovog cilja najveće benfite imaće korisnici građani, pravna i fizička lica kroz očuvanje životne sredine i zdravlja ljudi, kroz stvaranje povoljnog ambijenta za razvoj, posebno turizma.</p>
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mapiranje nelegalnih odlagališta otpada - Izrada projekata sanacije nelegalnih odlagališta otpada - Uklanjanje otpada i sanacija površina
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Sprečavanje zagađivanja životne sredine (voda, vazduh, zemljište)</p>
<p>Izlazni indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uklonjeno 15 neuređenih odlagališta otpada - Čisto korito rijeke Cijevne i Rujele
<p>Odgovorna strana: Komunalno/Komunale doo</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: Dinamika realizacije vršiće se u skladu sa raspoloživim sredstvima Čišćenje neuređenih odlagališta otpada i uređenje lokacija - 80.000,00 € (2024-2027. godina) Čišćenje korita rijeke Cijevne i Rujele – 40.000,00 € (2024-2027. godina) Eko fond, Budžet Opštine Tuzi, budžet Komunalno/Komunale, EU fondovi, Donacije</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Lokalno stanovništvo, Opština Tuzi i d.o.o. “Komunalno/Komunale” Tuzi.</p>
<p>Period implementacije: 2024-2026 godine</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi – Sekreterijat za urbanizam</p>

Projekat 23: Progresivna rješenja u zelenoj optimizaciji javne rasvjete u EURO-MED području – ProLIGHTmed” EU Interreg Euro-MED
STRATEŠKI CILJ 2: Unaprijeđena komunalna infrastruktura, saobraćaj i očuvanje životne sredine
Prioritet 2.7 Unaprijeđene energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i prilagodavanje klimatskim promjenama
<p>Opis projekta: Projekat „Progresivna rješenja u zelenoj optimizaciji javne rasvjete u EURO-MED području – ProLIGHTmed” se realizuje u okviru EU Interreg Euro-MED programa 2021-2027 kojim se jača saradnja preko mediteranskih granica i rade se projekti vezani za klimatske promjene i životnu sredinu, u skladu sa prioritetima i specifičnim ciljevima koje je postavila EU. Realizacija projekta doprinijeće promociji prilagođavanja klimatskim promjenama kroz optimizaciju i olakšavanje rješenja energetske efikasnosti javnog osvetljenja u EURO-MED području. Direktni korisnici projekta će koristiti metodološki pristup korak po korak i dobiti na raspolaganje alate i resurse koji bi mogli podstaći efikasniju implementaciju lokalnih energetskih planova, integrišući tehničke, društveno-ekonomske i ekološke aspekte. Rezultat projekta ProLIGHTmed biće regionalna strategija i zajednički okvir za investicije u javnu rasvjetu uključujući i analizu mogućih fondova za finansiranje investicija u javnu rasvjetu i primjena novih upravljačkih i monitoring „smart” alata u oblasti javne rasvjete u cilju optimizacije iste. Takođe, sprovedeće se investicije u četiri pilot destinacije u regionu (Tuzi, Leže, Kaštela, Pegeia) u oblasti optimizacije javne rasvjete i sprovediti obrazovno-informativne kampanje o novim rješenjima u optimizaciji javne rasvjete u Euro-MED regionu.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Promocija prilagođavanja klimatskim promjenama kroz optimizaciju i olakšavanje rješenja energetske efikasnosti javnog osvetljenja</p>
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada zajedničke strategije za unapređenje energetske efikasnosti - Izrada akcionog plana i metodologije za finansiranje projekata javne rasvjete - Implementacija pilot projekata u četiri opštine optimizacije javne rasvjete - Prekogranična kampanja razmjena zanja partnera na projektu
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definisana zajednička strategija za unapređenje energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti EUROMED regiona - Unaprijeđeno rješenje sa konačnom preporukom za optimizaciju energetske efikasnosti i smanjenje emisije CO2 u javnoj rasvjeti u EURO-Med regionu - Zajednički akcioni plan i metodologija finansiranja projekata optimizacije javne rasvjete - Sprovedena prekogranična kampanja prenosivosti znanja koja ima za cilj optimizaciju energetske efikasnosti javne rasvete i smanjenje emisije CO2 u EURO-MED regionu
<p>Izlazni indikatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zajedničke strategije i akcioni planovi koje preduzimaju organizacije - Rješenja koja su preuzele ili unaprijedile organizacije - Organizacije sa povećanim institucionalnim kapacitetom zbog svojih učešće u aktivnostima saradnje preko granica
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi, Agencija za energiju i životnu sredinu Arrabide, Savez bugarskih crnomorskih lokalnih vlasti, Opština Lježa, Opština Pegeia, Grad Kaštela, Nacionalni energetski tehnološki klaster, Tehnički univerzitet na Kritu - Laboratorija za obnovljivu i održivu energiju</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: Ukupna vrijednost projekta: 2.949.785,00 EUR ko-finansira se iz EU sredstava   Za aktivnosti u Tuzima 337.000 EUR (5.000 eur za Organizaciju prekogranične radionice u partnerskim i susjednim zemljama; 25.000,00 eur za Studiju izvodljivosti za investicioni pilot projekat; 9.000 eur ta Softver za praćenje energije; 298.000,00 eur za postavljanje ulične javne rasvjete kao pilot investicione aktivnosti u Tuzima)</p>

Ciljne grupe/korisnici:

Opština Tuzi, Agencija za energiju i životnu sredinu Arrabide (Portugal) – Savez bugarskih crnomorskih lokalnih vlasti (Bugarska) – Opština Leže (Albanija) – Opština Pegeia (Kipar) – Grad Kaštela (Hrvatska) – Nacionalni energetska tehnološki klaster (Italija) – Tehnički Univerzitet na Kritu (Grčka), D.o.o. Komunalno opštine Tuzi (Crna Gora) – Fond za zaštitu životne sredine (Crna Gora) – Opština Setúbal (Portugal) – Zadržna banka Kardica L.L.C (Grčka) – „Greenesco energetske usluge“ (Grčka) – Opština Rethymnon (Grčka) – Komunalno preduzeće opštine Leže (Albanija),.

Period implementacije:

2024-2026 godina

Monitoring i evaluacija:

Ugovorno tijelo

Projekat 24: Podrška socijalno ugroženima – jednokratne pomoći
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>
<p>Opis projekta: Projektom je predviđena finasijska podrška licima u stanju socijalne pomoći, prevashodno starijim licima koje pored egzistencijalnih imaju i zdravstvene potrebe. Podrška je namijenjena kategorijama najugroženijeg stanovništva. Pravo na jednokratnu pomoć može ostvariti porodica ili pojedinac koji se nalaze u stanju socijalne potrebe, u slučaju nemogućnosti: zadovoljavanja osnovnih životnih potreba; potreba izazvanih specifičnim stanjem ili situacijom (teška invalidnost, bolest, smrt i dr.), i u drugim slučajevima kada postoje opravdani razlozi za pružanje jednokratne pomoći.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Privremeno rješavanje potreba lica koje se nalaze u stanju socijalne pomoći</p>
<p>Aktivnosti: Sprovodjenje aktivnosti u cilju rješavanja pitanja lica koje spadaju u kategoriju najugroženijeg stanovništva</p> <ul style="list-style-type: none"> - Obezbjedjivanje sredstava u budžetu - Donošenje Odluke - Isplata
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat):   Podrška socijalno ugroženim licima</p>
<p>Izlazni indikatori: Broj korisnika jednokratne socijalne pomoći</p>
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi, Sekretarijat za lokalnu samoupravu</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 15.000,00€ Opština Tuzi</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Socijalno ugrožene porodice/pojedinci</p>
<p>Period implementacije: 2024. godina</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu</p>

Projekat 25: Podsticanje nataliteta u opštini Tuzi - jednokratna pomoć roditeljima za novorođenčad
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđene socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>
Opis projekta: U cilju podsticanja nataliteta i podrške porodicama na području opštine Tuzi je predviđena jednokratna pomoć za novorođenčad.
Namjena i cilj projekta: Podsticanje nataliteta i novčana pomoć bračnim parovima na teritoriji opštine Tuzi
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Obezbjedjivanje sredstava u budžetu - Donošenje Odluke - Isplata
Projektni ishod (očekivani rezultat): Novčana pomoć i podrška u cilju proširenja porodice
Izlazni indikatori: Broj porodica – porođilja
Odgovorna strana: Opština Tuzi, Sekretarijat za lokalnu samoupravu
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 49.000,00 € Opština Tuzi – 2024. god.
Ciljne grupe/korisnici: Porodice koje su dobile novog člana porodice-novorodjenče
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 26: Lokalni akcioni plan (LPA) za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđene socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>
Opis projekta: LAP za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti je dokument kojim se sprovodi politika društvene uključenosti lica sa invaliditetom kroz izgradnju podržavajućeg okruženja bez fizičkih, administrativnih, kulturnih i drugih barijera.
Namjena i cilj projekta: Osigurati poštovanje i zaštitu dostojanstva ličnosti osoba sa invaliditetom, obezbijediti pristupačnost objektima u javnoj upotrebi i javnim površinama, obezbijediti osobama sa invaliditetom jednaku i pristupačnu pravnu zaštitu i mogućnosti za puno i efektivno učešće u upravnim, sudskim i drugim postupcima pred nadležnim organima lokalne uprave, eliminisati sve oblike zloupotrebe privatnosti, ličnih podataka i porodičnih odnosa lica sa invaliditetom, omogućiti inkluzivno obrazovanje, obezbijediti pristup informacijama i mjerama podrške za lica sa invaliditetom u oblasti profesionalne rehabilitacije, rada i zapošljavanja, obezbijediti zaštitu i promociju kulturnog identiteta, kao i učešće lica sa invaliditetom u kulturnim, sportskim i rekreativnim sadržajima.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Formirana Radna grupa za izradu LAP za zaštitu lica od diskriminacije i promociju jednakosti u opštini Tuzi, - istraživanje i analiza stanja stepena diskriminisanosti lica sa invaliditetom u lokalnoj samoupravi, - organizovanje kampanji za sprečavanje diskriminacije lica sa invaliditetom, - podsticanje lokalnih medija da promovišu zaštitu od diskriminacije lica sa invaliditetom, - javna rasprava, - usvajanje plana na sjednici Skupštine.
Projektni ishod (očekivani rezultat): Zaštita lica sa invaliditetom od diskriminacije i promocija jednakosti
Izlazni indikatori: Usvojen LAP za zaštitu lica sa invaliditetom i promociju jednakosti Broj realizovanih aktivnosti
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: Vrijednost potrebnih sredstava biće naknadno utvrđena - Opština Tuzi
Ciljne grupe/korisnici: Lica sa invaliditetom u opštini Tuzi.
Period implementacije: 2024.godine
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 27: Lokalni akcioni plan (LPA) za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
<i>Prioritet 3.2 Unaprijeđenje socijalne zaštite i inkluzije vulnerabilnih grupa</i>
<p>Opis projekta: LAP za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi je razvojni dokument kojim se sprovodi politika rodne ravnopravnosti na području opštine Tuzi. Ovim dokumentom utvrđuje se cjelovita i usklađena politika prema problemima rodni nejednakosti. LAP će uključiti i akcioni plan sa konkretnim mjerama i aktivnostima koje bi trebalo sprovesti sa ciljem da se podrži i promoviše rodna ravnopravnost u opštini.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Projekat je namijenjen svim građanima opštine Tuzi, sa ciljem eliminisanja svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u porodici, rodna ravnopravnost u ekonomiji, mediji i kultura sa ciljem uvođenja politike rodne ravnopravnosti i suzbijanjem rodni stereotipa, ravnopravnost u procesu odlučivanja u političkom i javnom životu sa ciljem postizanja ravnopravnog učešća žena.</p>
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Formiranje Radne grupe za izradu LAP za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi, - Istraživanje stavova relevantnih subjekata koji se bave ovom problematikom, - Izrada LAP-a za promovisanje među polovima (analiza stanja, definisanje strateških i operativnih ciljeva, akcioni plan), - Javna rasprava, - Usvajanje plana na sjednici Skupštine.
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Promovisanje ravnopravnosti među polovima</p>
<p>Izlazni indikatori: Usvojen LAP za promovisanje ravnopravnosti među polovima u opštini Tuzi Broj realizovanih aktivnosti</p>
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: Vrijednost potrebnih sredstava biće naknadno utvrđena - Opština Tuzi</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Zaposleni u lokalnoj samoupravi, odbornici/e, novinari/ke, političari/ke i sl.</p>
<p>Period implementacije: 2024.godine</p>
<p>Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu</p>

Projekat 28: Pomoć studentima i srednjoškolicima za usavršavanje i akademsko obrazovanje – stipendije
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja
Opis projekta: U sklopu razvoja ljudskih resursa sa ciljem stimulisanja daljeg obrazovanja i usavršavanja obezbijeđena je podrška studentima i srednjoškolicima u vidu stipendija.
Namjena i cilj projekta: Cilj projekta je podrška studentima i srednjoškolicima za usavršavanje
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Obezbjedjivanje finansijskih sredstava u budžetu opštine, - Formiranje komisije, - Objavljivanje javnog konkursa - Dodjela stipendija i praćenje isplate
Projektni ishod (očekivani rezultat): Podsticaj za studente/učenike za dalje obrazovanje
Izlazni indikatori: Broj dodijeljenih stipendija studenatima/učenicima
Odgovorna strana: Opština Tuzi, Sekretarijat za lokalnu samoupravu
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 50.000,00 € Opština Tuzi – 2024. god
Ciljne grupe/korisnici: Srednjoškolci i studenti osnovnih akademskih studija
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 29: Izgradnja osnovne škole - Karabuško Polje
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
<i>Prioritet 3.3 Unaprijeđenje uslova i kvaliteta obrazovanja</i>
Opis projekta: Povećanjem broja stanovnika u ovom naselju stvorila se potreba za izgradnjom osnovne škole. Đaci sa ovog područja trenutno pohađaju nastavnu u školama u drugim naseljima koje su udaljene od naselja i koje su prvobitni bile predviđene za manji broj učenika. Gradnjom škole bi se stvorili i nove mogućnosti za prosvjetne radnike, za vanškolske aktivnosti koje bi se mogle održavati u ambijentima nove škole.
Namjena i cilj projekta: Izgradnjom škole poboljšavaju se uslovi za pohađanje škole od strane stanovnika ovog naselja i šire područje, poboljšava se kvalitet obrazovnog sistema i ambijenti škole se mogu koristiti i za druge vanškolske aktivnosti koje dopunjavaju društveni život naselja.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada planske i projektne dokumentacije - Raspisivanje tendera i odabir izvođača - Izvođenje radova - Praćenje izvođenja radova - Prijem radova
Projektni ishod (očekivani rezultat): Unaprijeđenje obrazovnog sistema u opštini Tuzi
Izlazni indikatori: Izrada projektne dokumentacije Izgrađen objekat osnovne škole
Odgovorna strana: Uprava za kapitalne projekte
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 8,901.78 €– 2024. godina Budžet CG Izgradnja osnovne škole se sufinansira iz kredita EIB-a i kapitalnim budžetom Vlade Crne Gore
Ciljne grupe/korisnici: Djeca školskog uzrasta naselja Karabuško polje i okolnih naselja
Period implementacije: Do 2026 godine.
Monitoring i evaluacija: Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta

Projekat 30: Izgradnja sportsko-rekreativne zone Tuzi / Izgradnja sportskog centra sa pratećim sadržajem
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servis
Prioritet 3.4 Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreaciju
<p>Opis projekta: Izgradnja sportskog centra sa pratećim sadržajima planirana je na kat. parceli 725/2 KO Vuksanlekići, opština Tuzi sa sjeverne strane mjesne zajednice u Sukuruću. Planirani objekat će imati višenamjensku halu, zatvoreni bazen, zajedničke prostorije i motel. Planovima se predviđaju prostorije poslovno-komercijalnog sadržaja i motel sa kapacitetom od 5-10 smještajnih jedinica. U okviru sportskog centra biće zatvorena višenamjenska hala za košarku, rukomet, odbojku i ostale dvoranske sportove, kapaciteta 300-1000 mjesta za sjedenje publike. Projektom će se predvidjeti i prostorije za osobe sa posebnim potrebama, kako bi se ispunili svi standardi za međunarodna takmičenja. Sportski centar će imati i zatvoreni bazen dimenzija 20x25 metara. Sportski centar će imati i parking prostor za automobile, dva autobusa, ambulatno vozilo, vatrogasno vozilo, kao i parking za lica smanjene pokretljivosti. U okviru kompleksa planiranira se uređenje terena i zelenih površina.</p>
<p>Namjena i cilj projekta: Obzirom da sportski objekti predstavljaju mjesto neposredne realizacije takmičarskih aktivnosti sportista, odnosno mjesta gdje se neposredno odvijaju sportski događaji, predmetni prostor treba iskoristiti i predstaviti tako da ima prepoznatljivu ulogu u urbanom sklopu grada razvijajući se kao zona za sport i rekreaciju.</p>
<p>Aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada projektne dokumentacije - Raspisivanje tendera i odabir izvođača - Izvođenje radova - Praćenje izvođenja radova - Prijem radova
<p>Projektni ishod (očekivani rezultat): Unapređenje uslova za bavljenje dvoranskim sportovima</p>
<p>Izlazni indikatori: Izrađena projektna dokumentacija Izgrađena sportska dvorana</p>
<p>Odgovorna strana: Opština Tuzi</p>
<p>Ukupni budžet i izvor finansiranja: 195.800,00 EUR – 2024. godina Budžet CG Vrijednost projekta biće određena nakon izrade projektne dokumentacije</p>
<p>Ciljne grupe/korisnici: Stanovnici opštine Tuzi, sportski klubovi i sportisti</p>
<p>Period implementacije: 2024. godina – izrada projektne dokumentacije</p>
<p>Monitoring i evaluacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opština Tuzi - Sekretarijat za urbanizam

Projekat 31: Lokalni akcioni plan za mlade
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
Prioritet 3.4 Unapređenje uslova za razvoj sporta i rekreaciju
Opis projekta: Jedinice lokalne samouprave kreiraju i sprovode lokalnu omladinsku politiku. Prema Zakonu o mladima, za ostvarivanje omladinske politike pored nacionalne, instrument predstavljaju Lokalni akcioni planovi za mlade. Lokalnim akcionim planovima se utvrđuju ciljevi, mjere i aktivnosti omladinske politike na opštinskom nivou, radi ostvarivanja interesa mladih.
Namjena i cilj projekta: Podsticanje i razvoj omladinskih politika
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> • Formiranje Radne grupe za izradu LAP, • Istraživanje stavova relevantnih subjekata koji se bave ovom problematikom, • Izrada LAP (analiza stanja, definisanje strateških i operativnih ciljeva, akcioni plan), • Javna rasprava, • Usvajanje plana na sjednici Skupštine.
Projektni ishod (očekivani rezultat): Razvoj omladinskih politika
Izlazni indikatori: Izrađen Lokalni akcioni plan za mlade 25 aktivnosti najmanje 100 mladih uključenih u realizaciju plana
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 3.000 € Opština Tuzi – 2024. god.
Ciljne grupe/korisnici: Mladi 15-30 godina
Period implementacije: 2024. godina
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 32: Ljeto u Malesiji
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture
Opis projekta: Projekat se realizuje tokom II i III kvartala, na različitim područjima opštine Tuzi. U ove aktivnosti spada očuvanje i afirmaciju svestranih kulturnih i kreativnih vrijednosti u opštini Tuzi, promocija kulturnih vrednosti u zemlji, saradnja i razmjena najboljih praksi, promociju saradnje sa domaćim i stranim autorima i stvaraocima. Aktivnost „Ljeto u Malesiji” održava se u nastavku tradicije stvorene tokom ljetnje sezone kada se stanovnici iz različitih zemalja vraćaju u zemlju i posećuju svoju domovinu. Na ovaj način će doći do razmijene najboljih iskustava, pristupa i afirmacije, organizacije zabavnih večeri, književnih noći u Malesiji, itd.
Namjena i cilj projekta: Projekat je posvećen lokalnom stanovništvu, migrantima, lokalnim stvaraocima, autorima i svima onima koji iskazuju poseban interes za promociju kulture u Malesiji. Drugi cilj je promocija različitih mjesta sa turističkim potencijalom u Malesiji. Projekat stvara uslove i promoviše upoznavanje sa resursima i potencijalima ove zemlje.
Aktivnosti: Ljeto u Malesiji u okviru koje spadaju: <ul style="list-style-type: none"> - “Međunarodni dan djeteta” period održavanja II kvartal; - “Sajam knjiga” period održavanja III kvartal; - “Dječji kamp” period održavanja III kvartal; - “Veče klasične muzike” period održavanja III kvartal; - “Nedelja filma” period održavanja III kvartal.
Projektni ishod (očekivani rezultat): Promocija kulture i turizma
Izlazni indikatori: <ul style="list-style-type: none"> - Broj posjetilaca - Broj realizovanih aktivnosti
Odgovorna strana: Opština Tuzi
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 31.000 € Opština Tuzi
Ciljne grupe/korisnici: Stanovnici opštine Tuzi, turisti.
Period implementacije: II i III kvartal 2024. godine.
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 33: Zimski Bazar u Malesiji
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture
Opis projekta: Projekat se održava krajem decembra i pučetnom janura, uoči novogodišnjih praznika, sa željom da se i Opština Tuzi pridruži Evropi na putu emancipacije kroz kulturne događaje ovakve vrste. Projektat je višenamjenski i nastoji da promoviše lokalne proizvode, stvari uslova za socijalizaciju stanovništva, utiče na povećanje suživota i održavanje međuvjerske harmonije.
Namjena i cilj projekta: Cilj projekta je emancipacija društava kroz kulturne događaje ovakve vrste, promocija opštine, promocija turizma Stvaranje praznične i atmsifere kod građana, povodom novogodišnjih praznika. Promocija lokalnih proizvoda, rukotvorina i drugih promotivnih vrijednosti.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Otvaranje Zimskog bazara, - Kulturni događaji - koncerti, predstave, prikazivanje filmova itd. - Podjela zahvalnica učesnicima - Medijsko izvještavanje
Projektni ishod (očekivani rezultat): Predstavljanje stvaralaca sa motom novogdišnjih praznika
Izlazni indikatori: <ul style="list-style-type: none"> - Broj izlagača - Broj posjetilaca
Odgovrona strana: Opština Tuzi.
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 16.000 eura - Opština Tuzi
Ciljne grupe/korisnici: Stanovnici opštine Tuzi, turisti.
Period implementacije: IV kvartal 2024. godine
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu

Projekat 34: Digitalizacija bioskopa
STRATEŠKI CILJ 3: Unaprijeđena dostupnost i kvalitet društvenih servisa
Prioritet 3.5 Promocija i razvoj kulture
Opis projekta: Ovim projektom će biti unaprijeđena sala u kojoj se obavlja prikazivačka djelatnost u Crnoj Gori, i to zajedničkim sredstvima, sa ciljem uvođenja najsavremenijih digitalnih tehnologija, obnove i standardizacije bioskopske mreže, podsticanja razvoja tehničke baze kinematografije, kao i edukacije i stručne obuke zaposlenih u KIC Malesija.
Namjena i cilj projekta: Cilj projekta je digitalizacija i osavremenjavanje sale u kojoj se obavlja prikazivačka djelatnost.
Aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Izrada tehničkih specifikacija - Sprovođenje javnih nabavki i izbor nabolje ponude - Instalacija opreme - Edukacija i stručne obuke zaposlenih u KIC Malesija
Projektni ishod (očekivani rezultat): Unapređenje uslova sale za prikazivačku djelatnost
Izlazni idnikatori: Uvedene digitalne tehnologije
Odgovorna strana: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu, KIC Malesija
Ukupni budžet i izvor finansiranja: 150.000 EUR - Opština Tuzi (sredstva dobijena od strane Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta)
Ciljne grupe/korisnici: Stanovnici opštine Tuzi
Period implementacije: 2024. godine.
Monitoring i evaluacija: Opština Tuzi - Sekretarijat za lokalnu samoupravu